

KERKENBELEIDSPLAN

STAD LOMMEL

Ontwerp Centraal Kerkbestuur Lommel 10/04/2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	3
1. Situering kerkgebouwen.	5
2. Fiche per kerkgebouw	6
2.1 Sint-Pietersbanden, Lommel	6
2.1.1 Identificatie	6
2.1.2 Beschrijving	7
2.1.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	14
2.1.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	14
2.2 Sint-Antonius, Barrier-Lommel	16
2.2.1 Identificatie	16
2.2.2 Beschrijving	17
2.2.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	19
2.2.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	19
2.3 Sint-Paulus, Heeserbergen	21
2.3.1 Identificatie	21
2.3.2 Beschrijving	22
2.3.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	25
2.3.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	25
2.4 Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes, Heide-Heuvel	26
2.4.1 Identificatie	26
2.4.2 Beschrijving	27
2.4.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	30
2.4.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	31
2.5 Heilig Sacrament, Kattenbos	32
2.5.1 Identificatie	32
2.5.2 Beschrijving	33
2.5.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	36
2.5.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	36
2.6 Sint-Jan-Baptist, Kerkhoven	37
2.6.1 Identificatie	37
2.6.2 Beschrijving	38
2.6.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	41
2.6.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	41

2.7	Sint-Jozef, Kolonie-Lommel.....	43
2.7.1	Identificatie	43
2.7.2	Beschrijving.....	44
2.7.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	47
2.7.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	47
2.8	Onze-Lieve-Vrouw Maagd der Armen, Lutlommel	48
2.8.1	Identificatie	48
2.8.2	Beschrijving.....	49
2.8.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	51
2.8.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	51
2.9	Sint-Barbara, Werkplaatsen-Lommel	53
2.9.1	Identificatie	53
2.9.2	Beschrijving.....	54
2.9.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	57
2.9.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	58
3.	Naar een toekomstvisie	59
3.1	Pastorale opties voor het toekomstig gebruik van de parochiekerken.....	59
3.1.1	Pastorale opties voor het toekomstig gebruik van de parochiekerken van Lommel, genomen in 2022.....	59
3.1.2	Evoluties sedert december 2022.	59
3.1.3	Pastorale besluiten i.v.m. het toekomstig gebruik van de parochiekerken.....	60
3.2	Gevolgen van de pastorale opties voor het kerkenbeleidsplan	60
3.3	Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie van de parochiekerken	61
3.3.1	Overzicht van het toekomstig gebruik van de parochiekerken.....	61
3.3.2	Visie per kerkgebouw.	61
3.4	Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht	64
Besluit	65

Inleiding

Dit kerkenbeleidsplan omvat de volgende gebouwen van de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de stad Lommel:

- Sint-Pietersbanden, Kerkplein 4+, Lommel,
- Sint-Antonius, Luikersteenweg 237, Lommel (Barrier),
- Sint-Paulus, Frederik Van Eedenstraat 30, Lommel (Heeserbergen),
- O.-L.-Vrouw van Lourdes, Slinkerstraat 64, Lommel (Heide-Heuvel),
- Heilig Sacrament, Oude Diestersebaan 3, Lommel (Kattenbos),
- Sint-Jan-Baptist, Kerkhovensesteenweg 426, Lommel (Kerkhoven),
- Sint-Jozef, Luikersteenweg 451, Lommel (Kolonie),
- Maagd der Armen, Torenstraat 5, Lommel (Lutlommel),
- Sint-Barbara, Martinus Van Gurplaan 15, Lommel (Werkplaatsen).

In het kerkenbeleidsplan van 29/12/2022 werd de kerk O.-L.-Vrouw ter Kempen (Tortelstraat z/n, Lommel; annexe van Lommel Centrum) nog vermeld. Op Hemelvaartsdag 26 mei 2022 had de laatste viering plaats in de kerk O.-L.-Vrouw ter Kempen in Balendijk. Ze werd op 02/04/2024 door de bisschop van Hasselt onttrokken aan de eredienst en teruggebracht tot profaan gebruik. Op 22 oktober 2024 besliste de gemeenteraad unaniem tot de aankoop van de kerk, die een herbestemming zal krijgen als "tweede Loxia" (ontmoetingshuis voor de wijk Balendijk).

Het traject dat doorlopen werd

Kerkenbeleidsplan Lommel 2022 als vertrekpunt

Het Kerkenbeleidsplan Lommel van 29/12/2022 werd goedgekeurd door de bisschop van Hasselt op 10/01/2023 en door de gemeenteraad van de stad Lommel op 28/02/2023. Dat kerkenbeleidsplan was gebaseerd op het pastoraal plan van de pastorale eenheid Emmaüs Lommel van 28/12/2022. Dit pastoraal plan is ook vandaag nog de leidraad voor het pastoraal beleid van de pastorale eenheid. Dit plan wordt geleidelijk in de praktijk gerealiseerd. De stapsgewijze realisatie heeft tot gevolg dat ook op het vlak van de parochiekerken een en ander is geëvolueerd. Het kerkenbeleidsplan, zoals goedgekeurd door de gemeenteraad op 28/02/2023, was bijgevolg aan een actualisatie toe.

Met het oog op het opstellen van het Kerkenbeleidsplan Lommel 2025 werden de volgende acties ondernomen om informatie te verzamelen en overleg te plegen:

- 15/09/2024: het team van de pastorale eenheid (TPE) Emmaüs Lommel neemt kennis van de intentie van het centraal kerkbestuur (CKB) Lommel om het kerkenbeleidsplan te actualiseren;
- 03/10/2024: aan de kerkraden wordt gevraagd om aan het CKB tegen 15/01/2025 te melden welke investeringen tijdens de periode 2026-2031 zullen nodig zijn;
- 22/10/2024: het CKB Lommel bespreekt de stappen die zullen gezet worden om het kerkenbeleidsplan te actualiseren;
- 23/10/2024: het TPE Emmaüs Lommel neemt kennis van het overleg dat plaatsvond tussen het CKB Lommel en de afgevaardigden van het stadsbestuur van Lommel op 03/10/2024;
- 21/01/2025: het CKB Lommel bespreekt de investeringen die door de kerkraden worden voorgesteld voor de periode 2026-2031;
- 22/01/2025: het TPE Emmaüs Lommel neemt kennis van het overleg dat dezelfde dag plaatsvond tussen het CKB Lommel en de afgevaardigden van het stadsbestuur van Lommel;

- 29/01/2025: aan de kerkraden wordt gevraagd om informatie aan te leveren over de investeringen die plaatsvonden in de periode 2023-2024 en over het gebruik van de kerk in die periode, waaronder ook de nevenbestemming in tijd, resp. over de stand van zaken i.v.m. de herbesteding van de kerk (dit voor de kerken die niet meer voor de eredienst in gebruik zijn);
- 26/02/2025: het TPE Emmaüs Lommel bespreekt de pastorale opties voor het gebruik van de parochiekerken en actualiseert deze opties;
- 19/03/2025: het ontwerp van actualisatie van de pastorale opties voor het gebruik van de parochiekerken wordt door het TPE Emmaüs Lommel voorgelegd aan een pastoraal beraad waarop alle leden van alle Lommelse parochies werden uitgenodigd resp. de dragende krachten van de parochies waar geen parochieteam bestaat;
- 20/03/2025: de nota 'Pastorale opties met het oog op een actualisatie van het kerkenbeleidsplan Lommel' wordt voor advies voorgelegd aan het Parochievicariaat van het Bisdom Hasselt en wordt tevens bezorgd aan de deken van Pelt en aan het CKB van Lommel;
- 20/03/2025: het ontwerp van Kerkenbeleidsplan Lommel 2025 wordt ter nazicht overgemaakt aan de dienst Kerkfabrieken van het bisdom Hasselt resp. aan het stadsbestuur van Lommel;
- 27/03/2025: advies van de dienst Kerkfabrieken van het bisdom Hasselt;
- 01/04/2025: advies van het College van Burgemeester en Schepenen van de stad Lommel);
- 10/04/2025: definitieve redactie van het ontwerp van Kerkenbeleidsplan Lommel 2025 door het CKB van Lommel.

Overleg met het stadsbestuur van Lommel

Er is steeds regelmatig contact en overleg geweest tussen afgevaardigden van het CKB van Lommel en afgevaardigden van het college van burgemeester en schepenen van Lommel. Ook de financieel directeur van de stad Lommel was hierbij betrokken.

Overleg over het opstellen van het kerkenbeleidsplan van Lommel 2025:

- 03/10/2024: overleg tussen afgevaardigden van het CKB Lommel met afgevaardigden van het college van burgemeester en schepenen van de stad Lommel over de toekomstvisie m.b.t. het gebruik van de parochiekerken van Lommel en over de stappen te zetten voor de actualisatie van het kerkenbeleidsplan van Lommel.
- 22/01/2025: bespreking van de voorstellen van de kerkfabrieken i.v.m. de investeringen voor de periode 2026-2031 en afspraken i.v.m. de timing voor de actualisatie van het kerkenbeleidsplan van Lommel.

Goedkeuring van het kerkenbeleidsplan van Lommel 2025

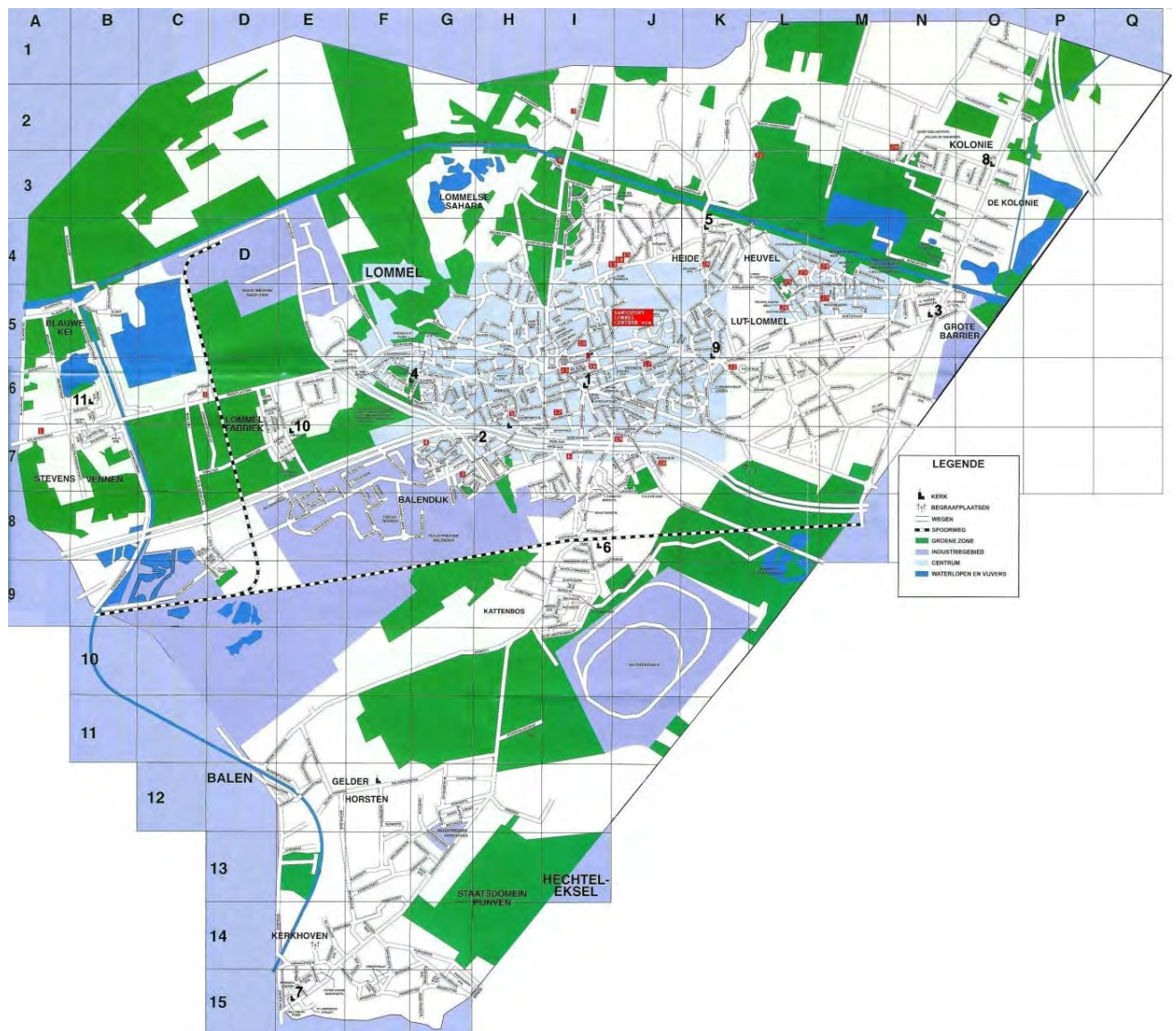
De definitieve versie van het Kerkenbeleidsplan Lommel 2025 werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van Hasselt op 14/04/2025.
- door de gemeenteraad van de stad Lommel op ...

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Daarna volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties per kerk, de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekeningen stadsbestuur

1. Situering kerkgebouwen.

1. Sint-Pietersbanden, Kerkplein 4+, Lommel.
2. Sint-Antonius, Luikersteenweg 237, Lommel (Barrier).
3. Sint-Paulus, Frederik Van Eedenstraat 30, Lommel (Heeserbergen).
4. O.-L.-Vrouw van Lourdes, Slinkerstraat 64, Lommel (Heide-Heuvel).
5. Heilig Sacrament, Oude Diestersebaan 3, Lommel (Kattenbos).
6. Sint-Jan-Baptist, Kerkhovensesteenweg 426, Lommel (Kerkhoven).
7. Sint-Jozef, Luikersteenweg 451, Lommel (Kolonie).
8. Maagd der Armen, Torenstraat 5, Lommel (Lutlommel).
9. Sint-Barbara, Martinus Van Gurplan 15, Lommel (Werkplaatsen).

2. Fiche per kerkgebouw

2.1 Sint-Pietersbanden, Lommel

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.1.1 Identificatie

Naam: Sint-Pietersbanden Lommel¹.

Geografische ligging:

- Kerkplein 4+, Lommel.
- Provincie: Limburg.

Plaats in de kerkelijke structuur:

- Bisdom: Hasselt.
- Dekenaat: Pelt.
- Parochie: Lommel Sint-Pietersbanden.

Eigenaar:

- Toren en schip: Stad Lommel, Hertog Janplein 1, 3920 Lommel.

¹ Tot 31/08/2020 was deze kerk de dekenale kerk van het dekenaat Lommel. Op 01/09/2020 werden de parochies van Lommel toegevoegd aan het nieuwe dekenaat Pelt en werd de Sint-Martinuskerk van Overpelt de dekenale kerk van het nieuwe dekenaat. Vanaf deze datum verloor de Sint-Pietersbandenkerk het statuut van dekenale kerk.

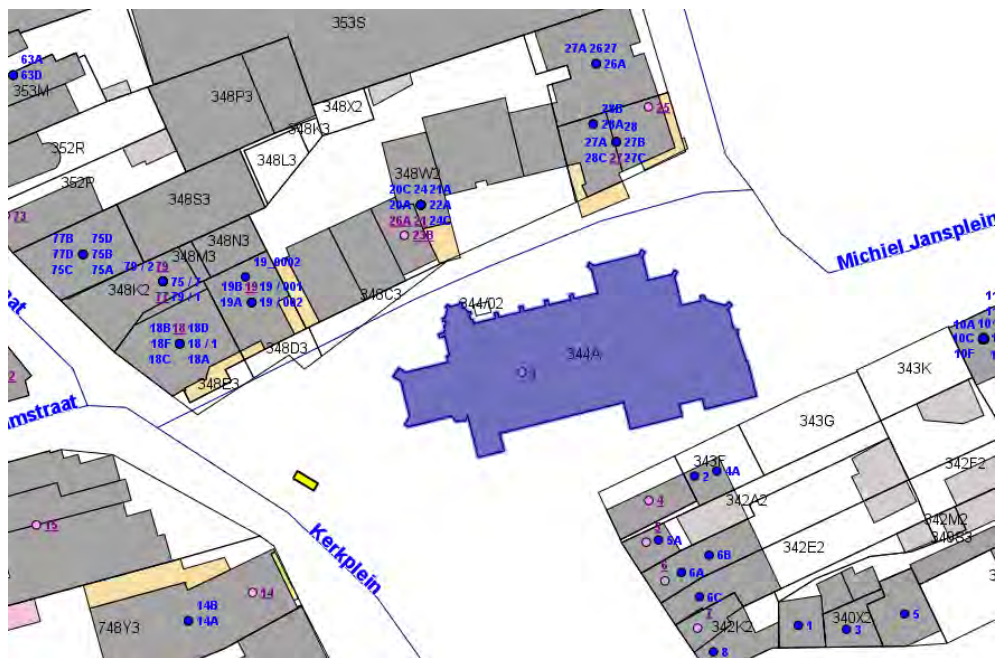
Beheer:

- Toren: Stad Lommel, Hertog Janplein 1, 3920 Lommel.
- Schip: Kerkfabriek Sint-Pietersbanden Lommel, Heerdgang 11, 3920 Lommel.

Juridische gevolgen:

- Beschermd monument: de bescherming van de toren als monument van 19 januari 1935 werd uitgebreid tot de volledige kerk bij ministerieel besluit van 9 juli 1996. ID: 3060.
- Is vastgesteld als bouwkundig erfgoed. Deze vaststelling is geldig sinds 01/02/2018.

Situatieschets²:

2.1.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Inventaris³

Beschrijving

Georiënteerd bedehuis. De plattegrond beschrijft een driebeukig schip van zes traveeën met voorstaande westertoren. Gelegen aan het Kerkplein met één oude linde en verder onder meer jonge linden en esdoorns. Ten oosten onder meer beschaduwed door *Japanse kerselaars*.

² Bron: Stad Lommel, Technische Dienst – 11/09/2018.

³ Bron: Agentschap Onroerend Erfgoed: *Decanale kerk Sint-Pietersbanden. Inventaris Onroerend Erfgoed* (online), <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/80152> (geraadpleegd op 17/11/2022) met aanpassingen aangebracht door de Kerkfabriek Sint-Pietersbanden Lommel Centrum (cursieve tekst).

Historiek

Het huidige kerkgebouw is minstens het derde op dezelfde plaats. Van wanneer de eerste romaanse kerk dateerde, is niet geweten. De oudste vermeldingen over een kerk te Lommel, een zogenaamde "quarta capella", verwijzend naar de lage belasting, namelijk een kwart van wat de meest welvarende kerk, de zogenaamde "ecclesia integra", betaalde, gaan terug tot de jaren 1291, 1293 en 1309.

Het valt niet uit te sluiten dat er in de 10de eeuw reeds een kerk te Lommel was. Sinds de 14de eeuw tot begin 16de eeuw, bediening van volgende vier altaren: altaar van Onze-Lieve-Vrouw, van het Heilig Kruis, van Sint-Barbara en Sint-Niklaas en van de Heilige Geest en Sint-Antonius.

Circa 1500, bouw van de gotische voorstaande kerktoren, mogelijk dankzij de rijke middeleeuwse wolinkomsten. Volgens een oud verhaal, in 1902 door P.N. Panken opgetekend, werden de ongeveer één miljoen stenen in de Weimortels gebakken en door de dorpsbewoners over een afstand van 700 meter tot aan de bouwplaats van hand tot hand doorgegeven.

Op 20 november 1586, vernieling door brandstichting van de kerk en de oorspronkelijke torenspits, door een protestants garnizoen soldaten uit Geertruidenberg.

In 1596, heropbouw van het bedehuis met de stenen van de verwoeste kerk, waarvan de pilaren ook behouden bleven. De nieuwe gotische kerk was 2 meter smaller en 3 meter lager dan de vorige, telde een middenbeuk, twee smalle zijbeuken en een lager koor met driezijdige sluiting.

In 1648, ontruiming door de katholieken en inbeslagname van het bedehuis door de protestanten, die de kerk vanaf 1773 verlieten, waardoor ze leeg kwam te staan. In 1711, gewagmaking van de bouwvallige toestand: dak en glaswerk waren beschadigd, de houten balken rotten weg. Na stormen in 1735, 1738, 1739 en 1741, herstellingen. In 1766, definitieve regeling van het jaarlijkse onderhoud. In 1771, reparatie van stormschade. Bij een storm op 9 november 1800, instorten van de torenspits en daardoor schade aan het schip, ten gevolge van een blikseminslag (...). Op 20 januari 1801, goedkeuring van de naasting van de kerk door de katholieken. Vanaf 16 oktober 1801, tijdelijk weer eigendom van de protestanten.

Tussen 1806 en 1808, vrij grootscheepse herstellingen onder impuls van de Rooms-katholieke pastoor G. Pompen, onder meer in 1807, bouw van de huidige lagere torenspits. In 1808, hernieuwde ingebruikname door de Lommelse katholieken; inzegening op 4 december, feest van Sint-Barbara. In de periode 1808-41, kleine herstellingen, onder meer herstelling van het gebinte van de kerktoren door A. Poorters (uitbetaling in 1810), herstelling en onderhoud van het torenuurwerk door F. Janssen (idem dito), herstellingen aan torenspits en westelijke torenmuur door timmerman P. Slegers (uitbetaling in 1833), herstel van glasramen en marbreren van de altaren.

In de Atlas van de Buurtwegen (1845) wordt rond de kerk een ommuurd kerkhof aangeduid. Vroeger was er enkel een voor het eerst in 1705 genoemde omwalling. In 1848-55, grote herstellingswerken onder meer herstel van dak en noordelijke muur, bevoering, voegen van de zuidelijke muur en herstel van het zuidportaal met deur, naar ontwerp van provinciaal architect Lambert Jaminé (1800-71) uit Hasselt (ontwerp van 1845).

In 1864-71, ingrijpende restauratie en consolidatie van de toren, naar ontwerp van provinciaal onderarchitect Herman Jaminé (1826-85) uit Hasselt (ontwerp van 1862); pas in 1881-82, goedkeuring van de afrekeningen. In 1880, vervanging van het torenuurwerk. In 1897, verplaatsing van het oude kerkhof naar de oostzijde van de kerk. Dit nieuwe, op 26 oktober 1897 door deken Hollanders van Peer ingewijde kerkhof werd op zijn beurt ontruimd in de jaren 1968-69.

In 1900, afbraak van de tweede kerk en *inrichting* van een noodkerk in de Poststraat, de huidige Frans Van Hamstraat.

In 1900-02, onder het pastoraat van J.-V. Claykens (1888-1914), bouw van het neogotische schip naar ontwerp van architecten H. Martens (Stevoort) en V. Lenertz (Leuven); plannen van 1896-98; niet uitgevoerde plannen van 1898-99 door andere architecten, J.H. Tonnaer (Den Haag), een leerling van P.J.H. Cuypers, en F. Lohest (Luik); twee eerdere pogingen om tot een nieuwe kerk te komen faalden

in 1874 en 1891-92. De aanvankelijke plannen van Martens werden door de Koninklijke Commissie voor Monumenten radikaal afgewezen. Onder zware druk van haar voorzitter Lagasse de Locht en haar ondervoorzitter, bouwingenieur J. Helleputte (Leuven), werd de bouwmeester gedwongen tot samenwerking met architect Lenertz. Na een onderling akkoord tussen beide architecten, op 28 januari 1898, werden de initiale plannen door Lenertz aangepast. De ruwbouw werd gestart op 13 juli 1900. In januari 1902, einde van de bouwwerken. Op 20 maart 1902, voorlopige wijding en ingebruikname door pastoor Claykens. De volledige binneninrichting werd in één beweging tussen 1902 en 1914 voltooid. Op 27 juni 1903, inwijding door Monseigneur M. Rutten, bisschop van Luik. Tot in de kleinste details van de architectuur en de inrichting werd gekozen voor de vormentaal van de 14de eeuw, omdat men toen aannam dat de toren in die eeuw was gebouwd. In 1905-06, lichte aanpassingswerken aan de toren, onder meer nieuwe ingang deur naar ontwerp van architect V. Lenertz (Leuven). In 1924-27, herstellingswerken aan de toren naar ontwerp van architect Moers, mogelijk F. Moers (Sint-Truiden). In 1943, nogmaals herstellingswerken aan de toren. In 1947, restauratie van het schip naar ontwerp van architect F. Theuwissen (Lommel). In 1961, restauratie van orgel en orgeltribune. In 1971, herstellingswerken aan daken en goten. In 1979 en volgende, herstellingswerken aan de toren naar ontwerp van ingenieur M. Ceusters, hoofd van de gemeentelijke technische dienst. In 1985-90, herstellings- en renovatiewerken aan de gebrandschilderde glas-in-loodramen naar ontwerp van architectenbureau E. Martens (Maaseik). In 1988-94, restauratiewerken aan de toren naar ontwerp van Libost-groep NV (Hasselt). In oktober 1989, restauratie van de dakruiter. In 1998-2000, restauratie van dak en gevels naar ontwerp van architectenbureau L. Vandebroek (Lommel). Op 16 september 2000, inspelning van de nieuwe stadsbeiaard met 63 klokken, waarvoor bouwkundige aanpassingen voor plaatsing naar ontwerp van Libost-groep NV (Hasselt).

Aanvulling historiek⁴

In 2001-2003 vond een grondige renovatie plaats van de daken en de gevels. Bij deze restauratie werd een efficiënt regenwaterafvoersysteem geïnstalleerd om het interieur te beschermen tegen opstijgend vocht in de muren.

In 2014-2015 werd het interieur gerestaureerd waarbij de in 1977 overschilderde muurschilderingen werden vrijgelegd en geretoucheerd. Die muurschilderingen zijn van de hand van de Luikenaar Adolphe Tassin. Ze omvatten scènes uit het leven van Petrus, heiligenfiguren, engelen met tekstbanderollen en damast- en sjabloonschilderingen. De sjabloonschildering op de huidige afwerkingslaag werden gereconstrueerd. Ook de gewelven en de elektrische installatie werden gerenoveerd.

Beschrijving⁵

De plattegrond beschrijft een driebeukig schip van zes traveeën met voorstaande westtoren en vijfzijdige noordwest gelegen doopkapel, een transept met twee armen van twee traveeën en een koor van twee rechte traveeën met driezijdige sluiting, aan beide zijden geflankeerd door twee nevenkoren en ten zuiden door de sacristie.

Verankerde baksteenbouw met schaars gebruik van mergelsteen bij de toren voor geprofileerde afzaat van de sokkel, maaswerk, muurbanden, gesculpteerde monsterkopconsoles van derde geleding van traptoren, aflijnende spitsboogfries en van vierde geleding van overhoekse steunberen, alsook voor hoekblokken van westportaal; zwarte baksteen bij de toren voor drie metseltekens in de vorm van Sint-Andrieskruisen onderaan in de tweede geleding van de zuid- en westgevels;

⁴ Bron: Kerkfabriek Sint-Pietersbanden Lommel Centrum.

⁵ Bron: Agentschap Onroerend Erfgoed: *Decanale kerk Sint-Pietersbanden. Inventaris Onroerend Erfgoed* (online), <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/80152> (geraadpleegd op 17/11/2022) met aanpassingen aangebracht door de Kerkfabriek Sint-Pietersbanden Lommel Centrum (cursieve tekst).

ijerzandsteen bij de toren voor muurbanden, waterlijsten, geprofileerde consoles van de tweede geleding en lichtgleuven van traptoren; gebruik van hardsteen bij neogotisch gedeelte voor afzaat van sokkel, afwerking van versneden, bij zuidportaal en sluiting van doopkapel, koor en transept overhoekse, bij zijbeuken ten westen op elkaar gestelde steunberen, dekljsten, afgeschuinde lekdrempels, lateien, druip- en waterlijsten, kruisbloemen, kraagstenen van spitsboogfries van middenbeuk en afwerking van schouderstukken, zuidportaal en sacristie; zandsteen bij neogotisch deel voor venstertraceringen en deuromlijsting met hoekblokken van het zuidportaal; ankers bij toren; sierankers en geprofileerde houten kroonlijsten bij neogotisch gedeelte; overal leien bedaking. De gotische toren heeft vier geledingen, gescheiden door waterlijsten en gestut door versneden en vanaf de tweede geleding met spitsbogige en tweelobbige spaarvelden versierde overhoekse steunberen; vijfzijdig zuidoostelijk traptorentje, samengevoegd met de steunbeer aldaar en waarschijnlijk eertijds van een spitsje voorzien. Alle muuropeningen hebben afgeschuinde neggen. Blinde eerste geleding met uitzondering van spitsbogig westportaal met dieper liggende geprofileerde korfboogdeur in dito omlijsting met flamboyant maaswerk in het bekronend drielicht; gerestaureerde eiken deur met ijzerbeslag en makelaar met beeldje van Sint-Pieter onder gotisch baldakijntje en op dito bundelpijlertje met sierlijke kapiteeltjes; zijwanden van portiek met telkens één spitsboognis, waarschijnlijk oorspronkelijk als zitbanken bedoeld. *Nissen met polyester beelden in terracottakleur (2017), de noordelijke met de H.-Petrus, de zuidelijke met de H.-Paulus.* Tweede geleding met telkens twee spitsboogvenstertjes en twee dito spaarvelden van telkens drie boogjes tussen drie muurdammen aan west-, noord- en zuidzijde; blind oculus ten westen, mogelijk eertijds torenuurwerk.

Derde geleding met aan elke zijde twee spaarvelden met tweelobbig maaswerk bovenaan. Vierde geleding met aan elke zijde twee spitsbogige galmgaten met drielobbig maaswerk, door een moneel in twee openingen verdeeld en met kleine nisjes in het boogveld boven de galmopeningen; aflijnende drielobbige boogfries met spiongat, gestut door gebeeldhouwde hoofden met grijnslachende gezichten, die ook voorkomen aan de boogfriezen tussen de muurdammen van lager gelegen geledingen en aan de traptoren. De huidige goot onttrekt waarschijnlijk de omlopende geprofileerde daklijst aan het oog, zo de lijst niet is weggehakt. Ingesnoerde naaldspits met bolbekroning, smeedijzeren kruis en gouden windhaan.

Sober uitgevoerd neogotisch gedeelte; verspringende bedaking: middenschip, transept, koor, sacristie en zuidportaal onder zadeldaken, met zeszijdige, van een smeedijzeren kruis voorziene dakruiter op de kruising, veelal aandaken, in totaal negen dakkapellen onder zadeldakjes en smeedijzeren kruis ten oosten van het koor; zijbeuken en nevenkoren onder lessenaarsdak, laatst genoemde met oostelijk aandak. Aflijnende rechte muizentanden en spitsboogfriezen. Schip met ritmerende steunberen waartussen spitsboogvensters met drielobbig maaswerk, beneden twee- en boven drielichten. Gelijkaardig uitgewerkte noordwestelijke doopkapel. Spitsbogig zuidportaal met korfboogdeur in geprofileerde omlijsting; bewaard houtwerk, ijzerbeslag en makelaar met heiligenbeeldje onder neogotisch baldakijntje op geprofileerd zuiltje met sierlijk kapiteeltje; boogveld met drie gekoppelde spitsbogige spaarveldjes, het centrale als nis opgevat; geprofileerde druiplijst, waarboven een spitsbogige lichtgleuf; bekronend kruis; telkens een spitsboogvenstertje in de zijgevels.

Dwarsbeuk met gelijkaardige, tevens van driepassen voorziene tweelichten, met in de geveltop drie gekoppelde spitsboogvenstertjes. Koor en nevenkoren met analoge drielichten. Sacristie met betralied rechthoekig venster waarboven spitsbogige ontlastingsboogjes. Analoog opgevatte deur met hoekblokken, bewaard houtwerk en hardstenen trap; twee aanbousels met betraliede rechthoekige muuropeningen.

Interieur

Benedenverdieping van toren overkluisd door middel van een kruisribgewelf, de gewelven van baksteen en de ribben met sluitsteen van ijzerzandsteen; spitsboogvormige muraalbogen. Homogeen, grotendeels bepleisterd (...) neogotisch interieur. Basilicale opstand van het schip geritmeerd door geprofileerde spitsboogvormige zandstenen scheibogen rustend op zuilen met achzijdige geprofileerde hardstenen sokkel en achzijdig knoppenkapiteel. Aansluitende colonnetten met geprofileerde, van knopwerk voorziene sokkeltjes en bladwerkkapiteeltjes, die de geprofileerde zandstenen ribben van de bakstenen kruisribgewelven opvangen. Analoge overwelling in de zijbeuken, maar hier uitlopend op pilasters met afgeschuinde hoeken, voorzien van geprofileerde driezijdige imposten en dito rechthoekig hardstenen basement. Transeptarmen en nevenkoren met analoge gewelven, rustend op gesculpteerde, deels figuratieve kraagstenen. Kruising met gelijkaardig opgevat stergewelf op dito kraagstenen. Analoge kruisribgewelven in het koor, op gelijkaardige colonnetten als in de middenbeuk; straalgewelf boven de sluiting.

Mobilair

Uit de oude kerk: schilderijen met voorstelling van Kruisafneming, een kopie naar P.P. Rubens (19de eeuw ?), Onze-Lieve-Vrouw schenkt de rozenkrans aan de Heilige Dominicus (circa 1848) door een leerling van Lambert Mathieu uit Leuven, mogelijk Louis Daels, de Laatste Communie van de Heilige Dominicus (circa 1848) door dezelfde; gepolychromeerde houten beelden van Sint-Bernardus (datum?) en Sint-Jozef met Jezus als kind (datum?); gipsen beeld van Onze-Lieve-Vrouw, mogelijk een kopie van een gepolychromeerd houten beeld uit de 15de eeuw.

Marmeren doopvont met deksel van messing (1846); orgel volgens Humblet, Lemmens en Vente door atelier Arnold Clerinx (Sint-Truiden), gebouwd in 1843-44 en het oudste nog bewaarde instrument van deze begaafde orgelbouwer, in de periode 1874-95 onderhouden en hersteld door Peter-Jan Vermeulen (Weert), in 1903 gemonteerd in de nieuwe kerk door orgelbouwer Theodoor Ruef, in 1960-62 gerenoveerd door orgelbouwer Gerard d'Hondt (Herselt) en in 1994-95 zo goed mogelijk in zijn originele toestand gereconstrueerd, volgens De Dijn van 1839 en gebouwd door Smet en Vermeersch (Duffel), uitzonderlijke eiken orgelkast met vooral neoclassicistische en spaarzame neobarokke elementen (verkoop van het oude orgel in 1844).

Neogotische stoffering (1900-14): geschilderde kruisweg op doek op koper, door L. Beyaert (Brugge) in eiken omlijstingen door Paul Roemaet uit Leuven (1903); heden grotendeels *gerestaureerde* muurschilderingen met heiligenfiguren en bijbelse taferelen die verwijzen naar de Eucharistie, zoals het joodse paasfeest en het wonder van het manna in de woestijn, naar ontwerp van Adolphe Tassin (Luik), deels uitgevoerd door Albert Huppen van Hasselt (1913-14); gepolychromeerde houten beelden van Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes, Sint-Bernardus van Clervaux en Sint-Antonius door Thomas Watson uit Achel (1903); dito beeld van Sint-Rochus mogelijk van Watson (eerste kwart van de 20ste eeuw).

Werken naar ontwerp van architecten H. Martens (Stevoort) en V. Lenertz (Leuven), waarvan eiken houtsnijwerk uitgevoerd door Paul Roemaet (Leuven): hoofdaltaar van witte en blauwe steen, met deels gepolychromeerd eikenhouten retabel met Laatste Avondmaal, Calvariegroep, Bruiloft van Kana, vier evangelisten, vier kerkvaders en op de predella links en rechts drie biddende engelen (ontwerp van 1901), met tabernakel door J. Wilmotte uit Luik (1902); altaar van Onze-Lieve-Vrouw van witte steen met retabel met Heilige Joachim, Opdracht van Maria in de tempel, Maria-Boodschap, Geboorte van Jezus, Kroning van Maria en Heilige Anna met Maria (1907, ontwerp van 1905).

Sint-Pietersaltaar van witte steen met retabel met taferelen uit het leven van de heilige en weergaven van Sint-Andreas en Sint-Paulus (1907, ontwerp van 1905), met tabernakel door J. Wilmotte uit Luik (1906); preekstoel (1903, ontwerp van 1902) met Christus-leraar, kerkvaders en vier evangelisten; koorgestoelte met onder meer Sint-Jan-de-Doper (1912, ontwerp van 1911); vier

biechtstoelen (1904 en circa 1910, ontwerpen van 1903 en 1911) met H. Pastoor van Ars en Sint-Johannes Chrysostomos of Nepomucenus, Sint-Augustinus en Sint-Paulus, Sint-Petrus en Sint-Maria Magdalena, Christus en de Samaritaanse vrouw.

Communiebank met eucharistische symbolen (circa 1903, ontwerp van dat jaar). Tochtportaal ten zuiden naar ontwerp van architect V. Lenertz (Leuven), (1910-11). Beelden van het Heilig Hart van Maria en Heilig Hart van Jezus, vermoedelijk door Paul Roemaet en naar ontwerp van architect V. Lenertz (Leuven), (begin 20ste eeuw).

Verder eikenhouten mobiliair, hoofdzakelijk uit het eerste kwart van de 20ste eeuw: orgeltribune, bidstoel, sokkel, altaarlezenaar, lezenaar en zitbanken (na de Tweede Wereldoorlog). Decoratieve en figuratieve glasramen door G. Ladon uit Gent (1904-12), de figuratieve met voorstelling van heiligen, profeten, Sint-Pieter die in het water zinkt, de wonderbare visvangst, de kroning van Maria, attributen van Sint-Pieter, het roepingsverhaal van de patroonheilige, de vier evangelisten, de twaalf apostelen, koning Melchisedek, het manna, het wonder van Kana, de druiventros, het offer van Isaak met de ram in de doornstruik, de twaalf toonbroden uit de tempel van Jeruzalem, het Emmaüs-verhaal, het pelikaansymbool, de Verrezen Christus en Gregorius de Grote.

Twee schilderijen door Piet Raymaekers uit Lommel (na de Tweede Wereldoorlog) met het doopsel van de eunuch van Kandike; houten beeld van het Heilig Hart van Jezus door dezelfde kunstenaar (midden 20ste eeuw); *worden bewaard op zolder*. Tegen de zuidgevel: hardstenen, van bekronend kruis voorziene stèle van eerwaarde heer Carolus Gaethofs († 1888).

Waarden van de kerk⁶

De toren van de Sint-Pietersbandenkerk is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de artistieke waarde, in casu de kunstwaarde, en de historische waarde, in casu de oudheidkundige waarde.

De Sint-Pietersbandenkerk in zijn geheel is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de historische waarde, in casu architectuurhistorische waarde: als neogotisch kerkgebouw uit 1902 naar ontwerp van de architecten H. Martens en V. Lenertz met een homogene neogotische stoffering en dito glasramen naar ontwerp van en uitgevoerd door G. Ladon.

b) Architecturale mogelijkheden

De Sint-Pietersbandenkerk is een beschermd monument. Daardoor zijn bouwkundige aanpassingen strikt onderworpen aan goedkeuring van de cel Erfgoed Vlaanderen.

De kerk heeft 520 zitplaatsen. Er is geen vergaderzaal noch een ontmoetingsruimte. Er is geen keuken. Er is sanitair voorzien dat toegankelijk is voor het publiek.

In de hoofdbeuk en kruisbeuken zijn houten banken geplaatst waardoor polyvalent gebruik van de kerk sterk wordt beperkt.

De kerk is niet speciaal uitgerust voor mindervaliden, maar is wel toegankelijk voor mindervaliden, behalve de toren.

⁶ Bron: Agentschap Onroerend Erfgoed: *Decanale kerk Sint-Pietersbanden. Inventaris Onroerend Erfgoed* (online), <https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/2492> (geraadpleegd op 17/11/2022).

Het betreft een historische kerk met waardevolle elementen zoals meubels, heiligenbeelden en ceremoniële voorwerpen. Bijzonder waardevol zijn de glasramen en de muurschilderingen.

In de toren bevinden zich het orgel en de beiaard. Er zijn verschillende tussenniveau's die bruikbaar zijn voor tentoonstellingen, zij het dat deze enkel via een steile trap toegankelijk zijn.

De kerk heeft geen directe uitbreidingsmogelijkheden in haar omgeving. Ze wordt aan alle zijden omringd door publieke ruimte.

c) Bouwfysische toestand

De bouwfysische toestand van de Sint-Pietersbandenkerk is uitstekend.

Monumentenwacht voert periodieke controles uit.

Adviezen:

- In 2019 werd een beheersplan opgesteld.
- In 2019 werd een grondige inspectie uitgevoerd door monumentenwacht. Hierin werden vooral onderhoudsadviezen geformuleerd en de beperkte aantasting door boktor vermeld. Dit werd ondertussen grotendeels behandeld, maar vergt een blijvende opvolging.

De volgende werken werden uitgevoerd:

- 1949-1950: de kerkstoelen worden vervangen door de huidige banken.
- 1959: elektrificatiewerken aan de klokken.
- 1961 en 1994: restauratie van het Clerinxorgel.
- 1976-1977: de muurschilderingen verdwijnen onder een witte laag crepi.
- 1985-1990: restauratie van de glasramen.
- 1994-1995: restauratie van de toren.
- 1997-1998: reparatie ketels en vernieuwing branders van de CV-installatie.
- 2000: installatie van de beiaard (63 klokken).
- 2001-2003: restauratie van daken en gevels.
- 2014-2015: interieurrestauratie (muurschilderingen, elektriciteit, gewelven).
- 2018: sturing verwarming.
- 2019: behandeling tegen houtworm (zolder en gewelven).
- 2020: vervanging aangetast hout op de zolder.
- 2020: aanpassingen aan het orgel (met subsidie van Erfgoed).
- 2020: Overschakelen van de verwarming van stookolie op aardgas met grondige aanpassing van de warmtewisselaars.
- 2021: herstel van het plat dak van de sacristie.
- 2021: buitenschilderwerken van goten en dakkapellen (met subsidie van Erfgoed).
- 2022: herstel van het muurschilderwerk van de inkomhal zuidkant.
- 2023: herstel van de vloer van het hoogkoor (met subsidie van Erfgoed).

De volgende werken zijn gepland:

- 2025: groot onderhoud orgel (met subsidie van Erfgoed).

Tussentijds werden werken uitgevoerd resp. toestellen geïnstalleerd om de kerk meer toegankelijk te maken of de liturgische diensten beter te kunnen volgen:

- TV-schermen in de kerk met domotica.
- Ooprijplaat.

- Automatische deuropener.

Regelmatig worden preventieve maatregelen genomen:

- Onderhoud domotica.
- Onderhoud goten en daken (jaarlijks).
- Stemmen van het orgel (jaarlijks).
- Onderhoud alarmsysteem.

2.1.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Nabije functies:

- Kerkhof niet aanwezig (de stedelijke begraafplaats ligt een kilometer verderop).
- Het parochiaal centrum de nabijgelegen Kloosterstraat werd in 2023 verlaten; in februari 2023 werd hiervoor het Franciscushuis in gebruik genomen (Heerdgang 11, op wandelafstand van de parochiekerk).
- Basisscholen liggen in de Kloosterstraat en het Einde, beide op wandelafstand van de kerk. Iets verder bevinden zich de basisschool en het secundair onderwijs van het gemeenschapsonderwijs.
- Ruime parking is gelegen achter de kerk (eigendom van de stad Lommel), waar zich vroeger het kerkhof bevond.

De Sint-Pietersbandenkerk ligt centraal in Lommel Centrum.

De kerk is verlicht. De kerk met haar toren is beeldbepalend voor dit gedeelte van het centrum van de stad Lommel. De klokken luiden. De beiaard wordt elke woensdag van 15 u tot 16 u bespeeld evenals bij bijzondere gelegenheden en kleurt zo het leven in het centrum van Lommel.

Er zijn bushaltes van De Lijn aan de straat voor de kerk (lijn 82 Lommel-Hamont, lijn 83 Lommel-Mol en snelbus X18 Lommel-Hasselt).

Bij de kerk zelf is ook ruimte om fietsen te stallen.

2.1.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De Sint-Pietersbandenkerk is de zondagskerk van de pastorale eenheid Emmaüs Lommel. Het gebruik voor de eredienst is bijgevolg prioritair.

Er vinden vandaag weekendvieringen, weekvieringen, gebedsvieringen en de andere gebruikelijke liturgische diensten plaats (uitvaarten, avondwakes, huwelijken, doopvieringen, eerste communievieringen, vormsels). Jaarlijks vindt een liturgische viering plaats van de Poolse katholieke gemeenschap.

In de kerk vinden catecheseactiviteiten plaats ter voorbereiding van de eerste communie en het vormsel.

Op het vlak van valorisatie moeten de tentoonstellingen van liturgische voorwerpen uit de eigen kerk én uit andere kerken van Lommel worden vermeld. Daartoe werden aangepaste expositiekasten aangekocht.

Verder vinden de volgende nevenactiviteiten in tijd plaats in de kerk:

- Beeldig Lommel (stad Lommel)
- Vuurmagie (stad Lommel)
- Sahara-city-run (Lommel Rockt vzw)
- Diverse tentoonstellingen van lokale kunstenaars
- Concerten (Nieuwe harmonie (jaarlijks), 't Daghet, Lokomotief)
- Beiaardcantus (Davidsfonds)
- Grootouderdag Boudewijnschool
- Schoolbezoeken en andere geleide bezoeken
- Proclamatie Kunstacademie Noord-Limburg.
- Voorstellingen in samenwerking met CC De Adelberg.

De kerk participeert ook aan Open Kerk hetgeen betekent dat de kerk dagelijks open is voor het publiek en dat deelgenomen wordt aan initiatieven als de Erfgoeddag en de Open Kerkendagen. Er wordt tevens deelgenomen aan de Open Monumentendag,

2.2 Sint-Antonius, Barrier-Lommel

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.2.1 Identificatie

Naam: Sint-Antonius Barrier-Lommel.

Geografische ligging:

- Luikersteenweg 237, Lommel.
- Provincie: Limburg.

Plaats in de kerkelijke structuur:

- Bisdom: Hasselt.
- Dekenaat: Pelt.
- Parochie: Barrier-Lommel Sint-Antonius.

Eigenaar:

- Antoniusvereniging van Lommel Barrier vzw, Buntstraat 13, 3920 Lommel (aankoopakte grond, verleden voor notaris Charles Indekeu op 23/08/1937; aankoopakte grond voor uitbreiding met een winterkapel, verleden voor notaris Leon Vanduffel dd. 07/03/1972; akte van ruiling grond met Maria Van Reemst, verleden voor notaris Philippe Crolla dd. 27/03/1980).

Beheer:

- Kerkfabriek Sint-Antonius Barrier-Lommel, Michiel Jansplein 11, 3920 Lommel. Het kerkgebouw wordt door de vzw Antoniusvereniging van Lommel Barrier kosteloos ter beschikking gesteld van de kerkfabriek (cf. vermelding in de jaarrekening 2016 van genoemde vzw). Er werd met ingang van 01/11/2022 een bruikleenovereenkomst afgesloten om op die manier in orde te zijn met het nieuwe Erkenningsdecreet.

Juridische gevolgen:

- De kerk Sint-Antonius is geen beschermd monument.

Beschrijving⁹

Oost-westgeoriënteerd bedehuis van 1938, naar ontwerp van architect A. Van Bakel (Lommel). Baksteenbouw met markerend en ritmerend gebruik van donkerder baksteen, op gecementeerde plint, onder verspringende zadeldaken (kunstleien) met vierkant oostelijk dakruitertje onder tentdak met bekronend metalen kruis; vernieuwde overkragende kroonlijsten.

Algemene opvatting en vormgeving passend in de kerkarchitectuur van het interbellum: omzetten van traditionele elementen met enige gotische inslag in een vernieuwde context met gebruik van eigentijdse materialen.

De plattegrond beschrijft een narthex, een breder schip van vijf traveeën met rechthoekige aanbouw voor biechtstoel in de vierde travee ten zuiden, een inspringend koor van één rechte travee met vlakke sluiting, voorzien van ten dele latere rechthoekige aanbouwsels, onder meer de sacristie ten zuiden.

Lagere narthex met rechthoekig portaal, waarboven spitsboogvenster met metalen roede-verdeling en bekronend witbeschilderd Sint-Antoniusbeeld in de puntgeveltop; zijgevels met telkens één rechthoekig venster; bewaard houtwerk. Voorgevel van het schip met kruis van donkerder baksteen in de geveltop. Zijgevels met analoge spitsboogvensters. Lager koor met gedicht spitsboogvenster in de sluiting. Lagere aanbouwsels ten westen onder vlakke bedaking.

Interieur: bepleisterde en witbeschilderde zaalkerk met overkluizing door middel van een met hout bekleed, spits tongewelf op dito gordelbogen. Koor en orgeltribune met analoge overkluizing.

Mobilair

Spitsbogige bepleisterde en beschilderde zijaltaren van Onze-Lieve-Vrouw ten zuiden en van Sint-Antonius ten noorden met respectievelijke heiligenbeelden; één eiken biechtstoel; glasramen met centrale kruisen van gekleurd glas.

b) Architecturale mogelijkheden

De parochiekerk Sint-Antonius biedt plaats aan 224 personen.

Aangezien het gaat om een rechthoekige zaalkerk biedt deze kerk mogelijkheden voor ander dan liturgisch gebruik.

Er is verwarming, elektriciteit, verlichting en een geluidsinstallatie aanwezig. In het gebouw zelf is geen sanitair noch keuken voorzien. Deze zijn wel voorzien in de nabijgelegen parochiezaal van Lommel Barrier.

Er is een sacristie aanwezig en een winterkapel die plaats biedt aan 35 personen.

Uitbreiding van het gebouw is niet mogelijk aangezien de kerk langs twee zijden grenst aan bebouwde percelen, langs één zijde aan een publiek pad dat naar de school en de parochiezaal leidt en langs één zijde aan de Luikersteenweg.

De kerk is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

⁹ Bron: AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Parochiekerk Sint-Antonius van Padua* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/80175> (geraadpleegd op 17/11/2022).

c) Bouwfysische toestand

De volgende herstellingen werden uitgevoerd:

- 2008: herstelling pleister- en schilderwerk winterkapel.
- 2009: herstelling plat dak winterkapel.
- 2011: schilderwerken ramen kerk.
- 2013: plaatsing nieuw houten altaar, lezenaars en tafeltje.
- 2015: injecteren buitenmuur.
- 2016: cementeren en stukadoorwerken buitenmuur.
- 2017: schilderwerken binnenmuren kerk.
- 2018: plaatsing van plinten in de kerk.
- 2019: twee buitendeuren geveerd.
- 2020: alle ramen geveerd aan de binnenkant en buitenkant.
- 2020: de kleine verwarming in de weekkapel is vervangen door een warmtepompinstallatie.
- 2021: alle binnendeuren geveerd.

Bouwkundige gebreken:

- Houtworm in de dakconstructie en ook in het mobilair.
- De elektriciteitsvoorziening is zonder aarding en keuringsbewijs.
- De grote verwarmingsketel voor de kerk is aan vervanging toe.

2.2.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk ligt langs de drukke Luikersteenweg in het oude gedeelte van de wijk Barrier. Aan de kerk zelf is er geen parkeergelegenheid. In de nabijheid kan gebruik gemaakt worden van parkeerplaatsen langs de Luikersteenweg (een 30-tal plaatsen), van de stedelijke parking achter het Barriershuis (20 plaatsen) en tijdens het weekend en de schoolvakanties ook van de speelplaats van de nabijgelegen basisschool (60 plaatsen).

Er is geen parochiaal secretariaat, geen pastorie noch een kerkhof.

Vlakbij ligt de parochiezaal van Lommel Barrier. In de wijk zijn enkele basisvoorzieningen aanwezig, o.a. enkele winkels. In de wijk bevinden zich de basisschool Stapsgevijs en de basisschool De Klimtoren. De Klimtoren heeft tevens in de iets verderop gelegen wijk Kleine Landeigendommen een wijkafdeling van de kleuterschool.

Op 200 m van de kerk bevindt zich een bushalte van De Lijn (lijn 82 Lommel-Hamont).

2.2.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Tot einde 2017 vond er in de parochiekerk Sint-Antonius wekelijks een weekendviering plaats (op zaterdagavond). Vanaf januari 2018 was er om de twee weken een weekendviering (ook op zaterdagavond). Vanaf maart 2019 vond er nog slechts één weekendviering per maand plaats in deze kerk (op de eerste zaterdag van de maand).

De kerk werd ook gebruikt voor schoolvieringen, doopvieringen, eerste communievieringen, vormselvieringen, huwelijken en uitvaarten.

De kerk werd tevens gebruikt voor de voorbereiding van het doopsel, van de eerste communie en voor activiteiten van de vormselcatechese.

De kerk was tot en met november 2022 dagelijks van 9 u tot 18 u geopend voor vrij bezoek. Uitzonderlijk werd de kerk gebruikt voor een niet-religieus doel, nl. een kunsttentoonstelling.

In oktober 2022 beslisten de kerkraad en het parochieteam van Barrier-Lommel dat het niet langer zinvol was om in de kerk van Barrier nog erediensten te laten plaatsvinden. Het aantal kerkgangers was sterk gedaald, het aantal voorgangers was ook verminderd. De energiekosten waren gestegen en de staat van het kerkgebouw was niet optimaal. Op zaterdag 3 december 2022 werd een dankviering opgedragen. Vervolgens wordt de kerk niet meer gebruikt voor de eredienst.

Als gevolg van de sluiting van de kerk werden een aantal liturgisch belangrijke voorwerpen overgedragen aan de O.-L.-Vrouw van Lourdeskerk van Heide-Heuvel en aan de Sint-Pietersbandenkerk van Lommel Centrum. De kerkfabriek van Lommel Barrier en een parochiale werkgroep onderzoeken nog of bepaalde voorwerpen in andere naburige kerken van nut kunnen zijn en in tweede instantie te kijken of er hiervoor interesse is in binnen- en ook buitenland.

De eigenaar van het gebouw, de Antoniusvereniging van Lommel-Barrier vzw, onderzoekt mogelijkheden voor een herbestemming. Er werden daartoe contacten gelegd met de Katholieke Basisscholen Lommel vzw (waaronder de vestiging De Klimtoren valt), het stadsbestuur en lokale verenigingen om te onderzoeken of een polyvalente zaal voor gecombineerd gebruik mogelijk is. Deze contacten hebben nog niet geleid tot een voorstel voor een herbestemming van het gebouw. De eigenaars-vzw overweegt om een immobiliënkantoor in te schakelen voor de verkoop van het gebouw.

2.3 Sint-Paulus, Heeserbergen

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.3.1 Identificatie

Naam: Sint-Paulus Heeserbergen.

Geografische ligging:

- Frederik Van Eedenstraat 30, Lommel.
- Provincie: Limburg.

Plaats in de kerkelijke structuur:

- Bisdom: Hasselt.
- Dekenaat: Pelt.
- Parochie: Heeserbergen Sint-Paulus.

Eigenaar:

- Kerkfabriek Sint-Paulus Heeserbergen, Hees 138, 3920 Lommel. Oorsprong: akte ruiling burgemeester dd. 14/10/1980 (akte 57).

Beheer:

- Kerkfabriek Sint-Paulus Heeserbergen, Hees 138, 3920 Lommel.

Juridische gevolgen:

- De kerk Sint-Paulus is geen beschermd monument.
- Is wel vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Paulus. Deze vaststelling is geldig sinds 01/02/2018.

Dit alles heeft dan uiteindelijk geleid tot een definitief ontwerp, met max. 500 plaatsen. En toen ook nog – met de steun van velen in en buiten de parochie – de financiering in grote lijnen in orde was, kon in 1980 met de bouw worden begonnen. Zeker mag ook vermeld worden dat met behulp van veel parochianen en sympathisanten een belangrijk deel in "eigen regie" werd uitgevoerd, uiteraard om de kostprijs zoveel mogelijk te drukken.

Op 4 oktober 1981 werd de Sint-Pauluskerk plechtig ingewijd door mgr. Heuschen.

Beschrijving¹²

Georiënteerde moderne zaalkerk, aangevangen in 1980 en in 1981 voltooid in de nieuwe parochie Hezerbergen, confer gedenkplaat in portiek met inscriptie: SINT PAULUSKERK/ GEBOUWD 1981/ Z.E.P. PASTOOR/ GERARD DEPREZ. Naar ontwerp van architecten L. Bernaerts (Overpelt) en F. Theuwissen (Lommel).

Voor de nieuwe kerk er kwam, stond er een boogloods, waarin de eerste misvieringen plaatsvonden. Kort daarna werd een noodkerk opgezet in de Jacob Van Maerlandtstraat. Ook dit bedehuis was al vlug te klein.

Met de voorbereidings- en ontwerpfase van de huidige kerk werd begonnen in 1977. Op 4 oktober 1981, plechtige inwijding van de nieuwe kerk door monseigneur Heuschen.

De plattegrond beschrijft een rechthoekig portiek, een vooraan door gangen geflankeerde, met de hoeken naar de vier windstreken gerichte, vierkante zaalkerk, een aangebouwde driehoekige klokkentoren ten noorden en een driezijdige koorpartij.

Baksteenbouw met gebruik van beton voor structurele elementen; metalen ramen en houten vleugeldeuren; metalen bekronend kruis aan het koor. Verspringende, platte en afgeschuinde bedakingen, laatstgenoemde van zink. Het afgeschuind dak van het koor loopt uit in een betonnen waterput ten oosten. Rechthoekige muuropeningen. Opengewerkte klokkentoren van vier geledingen, waarvan de bovenste met galmgaten en twee klokken.

Interieur met binnenwanden van witbeschilderde snelbouwsteen. Licht keperboogvormige, met planken beklede bovenafsluiting, gedragen door drie houten balken rustend op betonnen pijlers.

Mobilair¹³

Heiligenbeelden van O.-L.-Vrouw met kind en H.-Paulus, modernistisch, in klei gebakken, H. Reyniers, 1983.

Tevens twee tabernakels (zowel in de kerk als in de dagkapel), groot kruisbeeld, doopvont, staande kandelaars bij het altaar en houder voor wierooksvat. Dit alles werd ontworpen door Karel Brans, kerkelijk kunstenaar brons-koper.

In de kerk bevindt zich een Johannesorgel met twee klavieren

In de dagkapel bevindt zich een orgel Chorus III GEM, in bruikleen gegeven door de gelegenheidsorganist van het parochiekoor.

Tijdens de voorbije jaren werden enkele noemenswaardige religieuze voorwerpen / beelden overgenomen uit andere Lommelse kerken:

- De kruisweg uit de kerk van Balendijk werd in 2022 in bruikleen gegeven aan de Sint-Pauluskerk: de veertien staties zijn op een identieke manier uitgevoerd: de Christusfiguur is

¹² AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Parochiekerk Sint-Paulus* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/80143> (geraadpleegd op 11 februari 2019).

¹³ Idem, aangevuld door de Kerkfabriek Sint-Paulus Heeserbergen (cursieve tekst).

een half verheven beeld uit messing vastgemaakt op een leistenen tegel. Hierin zijn de nevenfiguren gekrast. Het werk is van atelier Ceysens uit Hechtel Eksel.

- Het Mariabeeld uit de kerk van Balendijk werd overgebracht naar de Sint-Pauluskerk: dit beeld van moeder Maria met kind Jezus werd vervaardigd uit lindehout door de Lommelse kunstenaar André De Bleser. Het beeld is niet gekleurd. Het werd geschonken door de kunstenaar aan Balendijk en later aan Heeserbergen.
- Beeld van Sint-Paulus uit de kerk van Centrum werd buiten aan de ingang van de Sint-Pauluskerk geplaatst: beeld van Sint-Paulus met boek en zwaard in terracotta, oorspronkelijk uit 2000 en van de hand van Lommels kunstenaar Albert Cuypers. In 2024 is het beeld schoongemaakt en voorzien van een nieuwe verflaag.

b) Architecturale mogelijkheden

De kerk Sint-Paulus telt 365 zitplaatsen in de hoofdruimte (uitbreidbaar tot 415, stoelen in een andere opstelling), 100 zitplaatsen in de catecheseruimte die via een schuifdeur bij de hoofdruimte kan betrokken worden, 50 zitplaatsen in de dagkapel (uitbreidbaar tot 60) en 40 zitplaatsen op het priesterkoor. De hoofdruimte is in een boogvorm georiënteerd op het priesterkoor. Er is een goede akoestiek. Daardoor biedt deze kerk mogelijkheden voor ander dan liturgisch gebruik.

Er is een weekkapel en een catecheseruimte. Er is verwarming, elektriciteit, verlichting en een geluidsinstallatie aanwezig. In het gebouw zelf is zowel een keuken als beperkt sanitair voorzien. Er is een sacristie aanwezig. Ook is een aparte biechtkamer voorzien.

De kerk is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

De Sint-Pauluskerk is één van de kerken van de pastorale eenheid waar elk weekend een zondagsviering plaatsvindt. Dit betekent dat de kerk in zijn geheel een religieuze functie behoudt en dat een bouwkundige opdeling voor een nevenbestemming in ruimte niet aangewezen is.

c) Bouwfysische toestand

Het kerkgebouw is relatief nieuw (bouwjaar 1981) en is in goede staat. In de voorbije jaren werden volgende werken uitgevoerd:

- Behandeling van de betondelen tegen betonrot.
- Plaatsing van nieuwe inkomdeuren.
- Vernieuwing van het dak boven de inkomhal en de catecheseruimte, boven de keuken en toiletten en kleine herstellingen aan overige dakgedeelte.
- Plaatsing van zonnewerende en isolerende lamellen in kerk, dagkapel en catecheseruimte.
- Voorzien van twee beeldschermen in de kerk en één in de catecheseruimte.
- Internetvoorziening in de kerk en in de catecheseruimte.
- Schilderen van de binnenzijde van de kerk en alle bijbehorende lokalen.
- Vernieuwen van het plat dak boven de ingang en de catecheseruimte.
- Plaatsing van verplaatsbare podiumgordijnen (bestemd voor nevenactiviteiten).

In 2025 zijn volgende investeringen voorzien:

- Bijkomende aangepaste podiumgordijnen.
- Aanpassing van het verouderd sanitair.

In functie van het religieus gebruik van de kerk zijn in de komende jaren de volgende investeringen nodig:

- Oplossing voor het op sommige plaatsen afbrokkelen van de buitengevel.
- Waarschijnlijk op termijn herstelling van het plat dak boven de winterkapel en de sacristie.
- Renovatie van de keuken en de sanitaire inrichtingen.

2.3.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk ligt te midden van de woonwijk Heeserbergen. In de nabijheid van de kerk is er parkeergelegenheid voor 150 voertuigen.

Er is geen pastorie, geen parochiesecretariaat noch een kerkhof. Secretariaatstaken, bv. inschrijven van misintenties, vinden plaats in de kerk zelf.

Vlakbij ligt het buurthuis Het Zand (eigendom van de stad Lommel). In de wijk zijn enkele basisvoorzieningen aanwezig, o.a. twee basisscholen, een vestiging van de Kunstacademie Noord-Limburg en het woon- en zorgcentrum Hoevezavel.

Op ongeveer 400 m bevindt zich een bushalte van De Lijn (lijn 83 Lommel-Mol).

2.3.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In de parochiekerk Sint-Paulus vindt wekelijks een weekendviering plaats (op zaterdagavond). De kerk wordt ook gebruikt voor doopvieringen, eerstecomunieviering, vormselviering, huwelijken en uitvaarten en occasioneel voor bezoeken door leerlingen uit de basisschool (in het kader van het vak godsdienst).

De kerk, vooral de catecheseruimte, wordt veelvuldig gebruikt voor de voorbereiding van het doopsel en van de eerste communie, voor activiteiten van de vormselcatechese, voor vergaderingen en repetities. Occasioneel wordt de catecheseruimte gebruikt voor recepties.

Het Johannesorgel wordt bespeeld voor het opluisteren van vieringen voor de religieuze feestdagen door het plaatselijk parochiekoor en andere koren. Het orgel Chorus III GEM in de dagkapel wordt gebruikt voor de repetities van het parochiekoor.

In 2025 is een grootse Mariaviering van het woonzorgcentrum Hoevezavel voor bewoners en hun families voorzien.

De kerk heeft ook een nevenbestemming in tijd, zoals volgende activiteiten:

- 3-Korenconcerten (loko3) met repetities en cafetaria.
- Concerten van het koor Lokomotion met repetities en cafetaria.
- Jaarvieringen van de Sint-Ambrosiusgilde.
- Kerstvieringen van de Fanfare Sint-Eligius van Lommel Werkplaatsen.
- Kerstconcerten van The Hive met cafetaria.
- Dag van de academie (Kunstacademie Noord-Limburg, met muziek, zang en dans) en repetities.
- 'Kerst in Heeserbergen': optredens van de academie, Compagnie&Co vzw, Peter-Meter vzw.

Dergelijke activiteiten keren jaarlijks terug.

In 2025 is tevens een concert van de Nieuwe Harmonie van Lommel gepland.

2.4 Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes, Heide-Heuvel

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.4.1 Identificatie

Naam: Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes.

Geografische ligging:

- Slinkerstraat 64, Lommel.
- Provincie: Limburg.

Plaats in de kerkelijke structuur:

- Bisdom: Hasselt.
- Dekenaat: Pelt.
- Parochie: Heide-Heuvel Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes.

Eigenaar:

- Kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes Heide-Heuvel, Stropstraat 15, 3920 Lommel. Verdeling van goederen tussen de kerkfabriek van Sint-Pietersbanden Lommel en de kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes Heide-Heuvel bij beraadslagingen van 03/01/1971 waardoor laatstgenoemde kerkfabriek de volle eigendom bekomt van het kerkgebouw. Machtiging daartoe werd verleend bij koninklijk besluit van 18/10/1994.

Uitgevoerd via een onderhandse akte van verdeling van goederen, gesloten tussen beide kerkfabrieken.

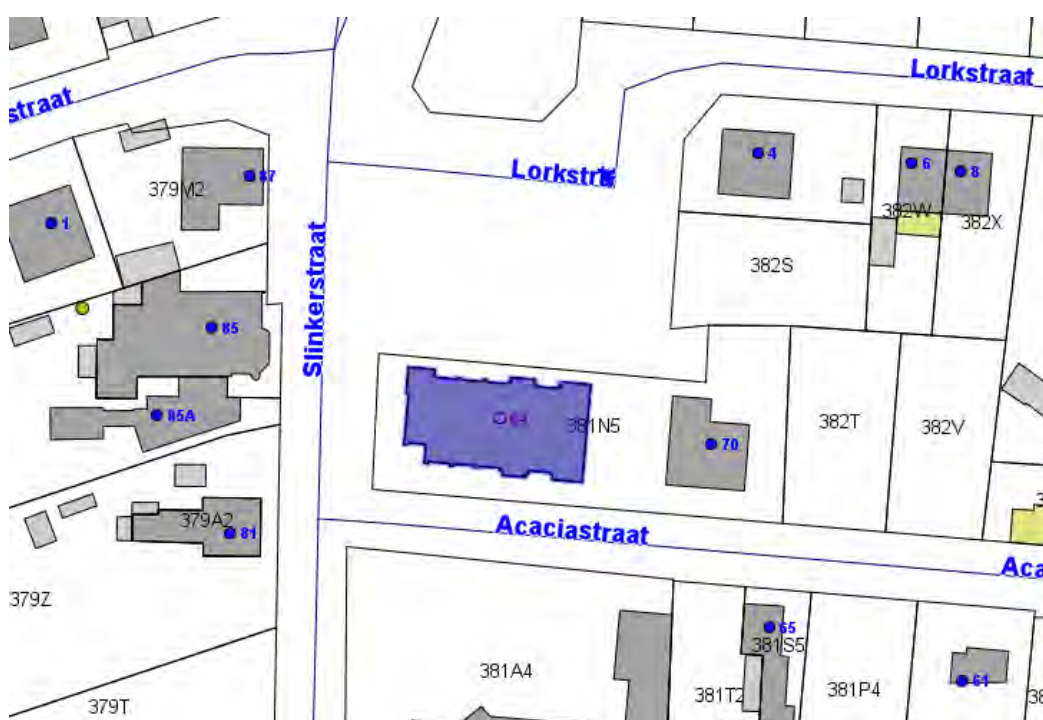
Beheer:

- Kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes Heide-Heuvel, Stropstraat 15, 3920 Lommel.

Juridische gevolgen:

- De kerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes is geen beschermd monument.
- Is wel vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes. Deze vaststelling is geldig sinds 01/02/2018.

Situatieschets¹⁴:

2.4.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Historiek¹⁵

De kerk werd gebouwd in 1953 door de kerkfabriek Sint-Pieters-Banden Lommel als hulpkerk wegens de toename van de bevolking in de wijk Heide-Heuvel. De familie Maes stond grond af voor de bouw

¹⁴ Bron: Stad Lommel, Technische Dienst – 11/09/2018.

¹⁵ Bron: <https://sites.google.com/site/lommeldekenaat/info-dekenaat/parochies/heide-heuvel> (geraadpleegd op 12/09/2019). Deze site is niet meer online. Op de nieuwe website – een microsite op Kerknet – is deze informatie niet meer in zijn geheel opgenomen.

van deze hulpkerk. Het ontwerp is van de hand van architect F. Theuwissen. Aannemer was bouwbedrijf E. Van Hout.

De kerk werd op 05/06/1954 ingewijd door mgr. Van Zuylen, bisschop van Luik. De kerk werd bediend door E.H. Hendriks, kapelaan van Sint-Pietersbanden Lommel, en door E.H. Vandevelde, kapelaan op rust.

Op 04/12/1963 werd een verzoekschrift opgesteld tot oprichting van Heide-Heuvel als parochie. Hieraan werd goedkeuring verleend bij koninklijk besluit van 10/11/1964.

Heide-Heuvel werd de zelfstandige parochie Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes op 17/12/1964. De eerste pastoor was E.H. Karel Jossart; zijn ambtstermijn in deze parochie duurde t.e.m. 30/06/1977.

Beschrijving¹⁶

Georiënteerde zaalkerk van witbeschilderde baksteen, gebouwd in 1953, volgens G. Delbeke (2000) in 1955, naar ontwerp van architect F. Theuwissen (Lommel). Volgens V. Leysen (2001) zou de toren later zijn aangebouwd, naar ontwerp van dezelfde architect. Vervangt een vroeger bedehuis van drie traveeën met driezijdig afgesloten koor en rondboogvensters, hersteld in 1865 naar ontwerp van provinciaal onderarchitect Herman Jaminé (1826-85) uit Hasselt (ontwerp van 1864), in 1869-72 voorzien van een voorgebouwde neoromaanse toren (ontwerp van 1866), een doopkapel en een trapplaats door dezelfde architect.

De plattegrond beschrijft een aangebouwde vierkante noordwestelijke toren, een narthex, een breder schip van vijf traveeën met in de vierde travee twee aanbouwsels voor biechtstoelen, een inspringend koor van één rechte travee met vlakke sluiting, geflankeerd door twee rechthoekige aanbouwsels, de sacristie en een bergruimte.

Omzetting van traditionele elementen in een vernieuwde context, hier qua volumewerking aanleunend bij voorbeelden uit het interbellum met achterwege laten van de gotische connotatie in de vormgeving van de muuropeningen.

Toren van vijf geledingen, bovenaan afgelijnd met een geprofileerde daklijst, onder overstekend tentdak (kunstleien) met bekronend metalen kruis. Vier eerste geledingen met kleine rechthoekige lichtgleuven op afgeschuinde lekdrempels. Bovenste geleding met aan elke zijde drie tussen kordon vormende druiplijsten gevatte galmgaten.

Lagere, inspringende narthex, schip en dito koor onder zadeldaken (kunstleien) tussen aandaken met getrapte schouderstukken, gecementeerde deklijsten en dito bekronende kruisen; het schip met vier dakkapelletjes onder zadeldakjes. Rechthoekig portaal in een getrapte omlijsting op hardstenen neuten, waarboven vijf klimmende, van dito lekdrempels voorziene, rechthoekige lichtgleuven in de puntgeveltop. Zijgevels geritmeerd door lisenen, waartussen telkens drie smalle rechthoekige vensters op dito lekdrempels. Koorsluiting met oculus. Van analoge muuropeningen voorziene sacristie en bergruimte onder plat dak, evenals de aanbouwsels van de vierde travee.

Interieur met typische overkluizing door middel van een bepleisterd en witbeschilderd spits tongewelf, met gordelbogen rustend op bakstenen pilasters met geprofileerde hardstenen imposten. Spitsbogige triomfboog met hardstenen sluit- en aanzetstenen. Analoge overkluizing van koor en orgeltribune. Eerste bouwlaag van toren, fungerend als doopkapel, met vlakke zoldering.

Mobilair

Geschilderde kruisweg; twee eiken biechtstoelen; figuratieve glasramen met onder andere kelk, sleutels, brood, vissen en letter Ω.

¹⁶ Bron: AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/80196> (geraadpleegd op 11 februari 2019).

b) Architecturale mogelijkheden

De parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes biedt plaats aan 350 personen. Er is verwarming, elektriciteit, verlichting en een geluidsinstallatie aanwezig. Er is een sacristie. In het kerkgebouw werd recent sanitair voor heren, dames en personen met een beperking voorzien. Tevens werd recent een kleine keuken geïnstalleerd.

Er is geen weekkapel aanwezig. Vergaderruimte, secretariaat, archief en keuken zijn beschikbaar in de naastgelegen pastorie.

De kerk is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

De parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes is één van de kerken van de pastorale eenheid waar ieder weekend een zondagsviering plaatsvindt (op zondag). Dit betekent dat de kerk in zijn geheel een religieuze functie behoudt en dat een bouwkundige opdeling voor een nevenbestemming in ruimte niet aangewezen is.

c) Bouwfysische toestand

De volgende herstellingen werden uitgevoerd:

- 2001: plaatsing van verwarmingsketel op aardgas.
- 2004: herschilderen binnenzijde kerkschip (wegens schade door brandstichting).
- 2006: plaatsing inox schouw voor gasketel.
- 2006: uurwerken op toren sturen door Clock-O-Matic.
- 2007: Vernieuwing ramen voorzijde kerk (van hout naar PVC).
- 2007: vernieuwen dakgoot van PVC naar zink (rechterzijde kerk).
- 2007: vernieuwing trap en leuning naar sacristie.
- 2007: schilderen van muur en plafond sacristie.
- 2008: sturing verwarming, klokken en uurwerk.
- 2008: vernieuwing en constructieve vergroting van de vloer in het priesterkoor en gedeelte van het kerkschip; verhoging van de vloer en plaatsing van vast tapijt.
- 2009: afscherming van de glasramen (gedeelte).
- 2010: herinrichting van de doopkapel tot een rouwkapel.
- 2011: vernieuwen dakgoot van PVC naar zink (linkerzijde kerk).
- 2012: inrichting toiletruimte.
- 2012: aanbrengen zinken afscherming in toren en uitvoeren herstellingen op en in het plafond van het oksaal (wegens wateroverlast op het oksaal).
- 2013: afscherming van de glasramen (gedeelte).
- 2014: plaatsen van warmwaterinrichting voor onderhoud van de kerk.
- 2015: vernieuwen en schilderen van het portaal.
- 2015: schilderen van het oksaal.
- 2016: reinigen en bijwerken van het plafond van het kerkschip.
- 2016: schilderen van het priesterkoor.
- 2017: plaatsen van vernieuwde brandblusapparaten en structurering van nooduitgangen (aanduidingen en noodverlichting).
- 2017: vernieuwing van de volledige elektrische installatie.
- 2017-2018: herstellen (cf. vochtprobleem) en herschilderen toren voorkant kerk.
- 2018: renovatie van dakkapellen.
- 2018: buitenschilderwerken muren en ramen.

- 2019: vernieuwen van de deuren aan de hoofdingang van de kerk.
- 2020: aanvang van het vernieuwen van WC's voor vrouwen, mannen en gehandicapten.
- 2020: plaatsing van een keuken.
- 2021: elektrische aanpassing in het hoofdgebouw en de bijhorende ruimtes (Ledverlichting, schakelingen, enz.).
- 2021: automatisering in de verwarming van de kerk.
- 2022: schilderen en bewerken van de toiletten en de nieuwe keuken.
- 2022: aanleg van een Wifi-installatie in de sacristie.
- 2023: sanitair, WC en keukentje.
- 2023: elektriciteit - uitvoeren besparende maatregelen (verlichting in LED's)
- 2023: vernieuwen van platte daken boven biechtstoelen
- 2023: herstellen en vernieuwen van glasramen (wegens schade door vandalisme)
- 2024: plaatsing van wifi in sacristie kerkship en oksaal
- 2024: renovatie en waterdichten dekstenen oostkant
- 2024: plaatsing van camera oostkant kerk (ter preventie van vandalisme)
- 2024: plaatsing van kasten en het afkanten op het oksaal en de eerste verdieping van de toren (opbergen van materiaal, zoals kerstversiering).
- 2024: afscherming van alle leidingen aan de buitenkant van de kerk.

In 2025 zijn voorzien:

- Vernieuwen van twee platte daken boven sacristie en de berging van het koor.
- Werken in de toegang naar de kelder van de verwing van de kerk.
- Volledige vernieuwing van de geluidsinstallatie in de kerk en aankoop van een 2x 65 inch scherm op rolstatief.

In functie van het religieus gebruik van de kerk worden investeringen in het meerjarenbudget opgenomen als gevolg van adviezen van Monumentenwacht, namelijk:

- Vervanging van de verwarmingsketel (gas).
- Waterdicht maken van betonnen dekstenen aan de voorgevel (27 m).
- Schilderwerken van het schip aan de binnenkant.
- Verlichting, herstellingswerken, ingang CV kelder, ramen (herstel/vervanging).
- Onderhoud ramen en loodramen kerk.
- Vloerbekleding koor, vernieuwen meubilair.

2.4.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk ligt in de woonkern van de wijk Heide-Heuvel. Naast de kerk bevindt zich een parking voor 60 voertuigen (4 voorbehouden aan minder-validen). In de nabijheid bevindt zich de pastorie. Er is geen kerkhof.

Vlakbij ligt de parochiezaal van Heide-Heuvel. In de wijk zijn enkele basisvoorzieningen aanwezig, o.a. enkele winkels. In de wijk is een basisschool en een wijkafdeling van een kleuterschool. Eveneens in de wijk bevindt zich het Hei's kapelleke Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand dat veel bezoekers/gelovigen aantrekt.

2.4.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Tot einde 2017 vond er in de parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes wekelijks een weekendviering plaats (op zaterdagavond). Vanaf januari 2018 was er om de twee weken een weekendviering (ook op zaterdagavond). Sedert maart 2019 vindt in deze kerk iedere zondag een zondagsviering plaats.

Er zijn geen eucharistievieringen op weekdays. Wekelijks vindt er op dinsdagnamiddag een gebedsmoment plaats.

De kerk wordt ook gebruikt en blijft in gebruik voor schoolvieringen, doopvieringen, eerstecommunievieringen, vormselvieringen, huwelijken en uitvaarten. De kerk wordt tevens gebruikt voor de voorbereiding van het doopsel en van de eerste communie, en voor activiteiten van de vormselcatechese.

Bij gelegenheid wordt de kerk gebruikt voor een niet-religieus doel, nl. concerten.

2.5 Heilig Sacrament, Kattenbos

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.5.1 Identificatie

Naam: Heilig Sacrament Kattenbos.

Geografische ligging:

- Oude Diestersebaan 3, Lommel.
- Provincie: Limburg.

Plaats in de kerkelijke structuur:

- Bisdom: Hasselt.
- Dekenaat: Pelt.
- Parochie: Kattenbos Heilig Sacrament.

Eigenaar:

- Kerkfabriek Heilig Sacrament Kattenbos, Oude Diestersebaan 40 B, 3920 Lommel (akte van verkoop, verleden door notaris Indekeu op 28/09/1938, akte -52).

Beheer:

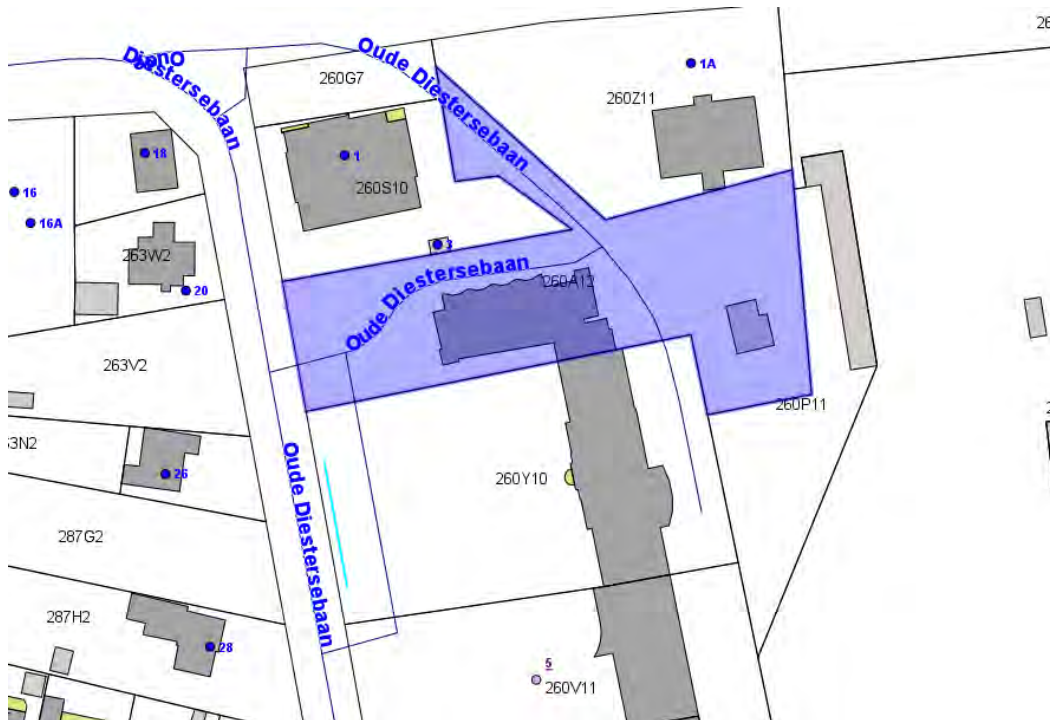
- Kerkfabriek Heilig Sacrament Kattenbos, Oude Diestersebaan 40 B, 3920 Lommel.

Juridische gevolgen:

- De kerk Heilig Sacrament is geen beschermd monument.

- Is wel vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Heilig Sacrament. Deze vaststelling is geldig sinds 01/02/2018.

Situatieschets¹⁷:

2.5.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Historiek¹⁸

Op 6 december 1937 zette het Algemeen Bestuur van de congregatie van het Heilig Sacrament het licht op groen voor de nieuwe stichting te Lommel om het Vlaams juvenaat te openen. Monseigneur Kerkhofs, bisschop van Luik, gaf op 7 januari 1938 toelating om in Lommel een klooster en juvenaat te openen.

Op maandag 3 oktober 1938 kwam E.H. Smeets, deken van Hamont, officieel de eerste steen leggen van het in opbouw zijnde klooster te Lommel.

Op zondag 25 november 1939 werden de kerk en het klooster ingewijd door monseigneur Kerkhofs, bisschop van Luik.

Gedurende bijna 10 jaar zullen de paters hun kapel openstellen voor de bewoners van Kattenbos en er de H. Mis celebreren en de mensen samenbrengen voor het gebed. Er ontstonden ook de bewegingen van KWB, KAV, H. Hartbond en jeugdbeweging, geanimeerd door de paters van het juvenaat "Johannes Berchmans". Stilaan ontwikkelde er zich een sociaal leven rond het juvenaat en de kerk van de paters.

In het Belgisch Staatsblad van 10 oktober 1948 verscheen het bericht dat de Prins Regent zijn goedkeuring had gegeven aan de oprichting van de nieuwe parochie te "Lommel-Kattenbosch" onder

¹⁷ Bron: Stad Lommel, Technische Dienst – 11/09/2018.

¹⁸ Bron: <https://www.kerknet.be/kerk-lommel/informatie/kattenbos> (geraadpleegd op 17/11/2022).

de titel van "Parochie van het H. Sacrament". De pastorale zorg werd door de bisschop toevertrouwd aan de paters van het Heilig Sacrament. De eerste pastoor E.P. Gerard Hoogstraten van de paters van het H. Sacrament werd door mgr. Kerkhofs benoemd tot herder van de nieuwe parochie op 17 oktober 1948.

De kerk werd samen met grond door de congregatie van het Heilig Sacrament geschonken aan de kerkfabriek van Kattenbos waarvan de definitieve akte getekend werd op 17 april 2000 na het verkrijgen van een machtiging bij koninklijk besluit van 17 januari 2000.

Beschrijving¹⁹

Georiënteerde zaalkerk, gebouwd in 1938-39 naar ontwerp van architect Huybrechts (Brussel); eerstesteenlegging door de deken van Hamont op 3 oktober 1938, feestdag van de Heilige Theresia, die tot patrones van de kerk werd aangesteld; op 25 november 1939, inzegening door monseigneur Kerkhofs, bisschop van Luik. Oorspronkelijk kloosterkerk van de paters van het Heilig Sacrament, in 2000 definitief overgedragen aan de parochie.

Aan straatzijde, origineel bakstenen muurtje tussen rechthoekige pijlers ter afsluiting van voortuintje met wit beschilderd Heilig Hartbeeld op getrapte bakstenen sokkel.

De plattegrond beschrijft een aangebouwde vierkante zuidwesttoren, een narthex, een breder schip van vier traveeën en een tweemaal inspringend koor van één travee met vlakke sluiting, voorzien van een rechthoekig noordelijk aanbouwsel.

Baksteenbouw met gebruik van deels beschilderd beton voor portaal, overkragende kroonlijsten, lekdrempels, lateien, stijlen en tussendorpel van rechthoekig noordgericht koorvenster, twee kruisen in puntgevels van schip en koorsluiting, alsook afwerking van toren. Grotendeels vernieuwd schrijnwerk. Algemeen concept en vormgeving passend in de kerkarchitectuur van het interbellum, waarbij traditionele elementen als spitsbogen in een nieuwe context worden geplaatst en de overheersende baksteenbouw wordt gecombineerd met het moderne beton voor structurele onderdelen; zekere analogie met de kerk van Sint-Antonius van Padua van 1938 (zie Luikersteenweg).

Zuidwesttoren met in het midden verspringende gevels onder ingesnoerd tentdak (kunstleien) met bekronend kruis; twee smalle rechthoekige benedenvensters; aan elke zijde, centraal smal rechthoekig spaarveld en galmgat bovenaan.

Narthex, schip en koor onder verspringende zadeldaken (kunstleien). Narthex met spitsboogportaal, voorzien van bakstenen trap met latere ijzeren leuning. Zijgevels van schip met ritmerende, van een gecementeerde afwerking voorziene, versneden steunberen op driezijdige sokkels, waartussen brede rechthoekige vensters. Koor met latere noordelijke aanbouw, confer rodere baksteen, onder plat dak.

Bepleisterd en witbeschilderd interieur, op typische wijze overkluisd door middel van een spits tongewelf van baksteen op betonnen gordelbogen, inmiddels aangepast door middel van een kunstplaten vlakke zoldering. In jaren 1970, bouw van bakstenen muur ter hoogte van de spitsbogige triomfboog, waardoor het interieur werd ingekort en een sacristie en bijkomend zaaltje in het koor werden gecreëerd. De voormalige sacristie bevond zich eertijds in een gang die kerk met klooster verbond.

Mobilair

Meer naar het westen verplaatst marmeren altaar; orgel van 1973 door L. Verschueren (Heythuysen, Nederland); gipsen kruisweg (circa 1940); heden aan het oog onttrokken glasraam in koor door Joris Declercq (circa 1950); in koor: verdwenen of ondergeschilde figuratieve muurschilderingen met

¹⁹ Bron: AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Parochiekerk Heilig Sacrament* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/80198> (geraadpleegd op 12 februari 2019).

engelen en engelenkopjes door dezelfde kunstenaar, naar mededeling pastoor; dito schilderijen met Christusfiguur op de westwand.

b) Architecturale mogelijkheden

De parochiekerk Heilig Sacrament biedt plaats aan 256 personen (206 op banken, uitbreidbaar met 50 stoelen en bijzetkrukjes).

Aangezien het gaat om een rechthoekig schip biedt deze kerk mogelijkheden voor ander dan liturgisch gebruik. In de kerk zijn echter houten banken geplaatst waardoor polyvalent gebruik van de kerk momenteel sterk wordt beperkt.

Er is verwarming, elektriciteit, verlichting en een geluidsinstallatie aanwezig. In het gebouw is een sacristie en beperkt sanitair voorzien. Er is geen weekkapel noch keuken aanwezig.

Er is een polyvalente aanbouw achter het priesterkoor die tot gedurende een aantal jaren (tot 2017) werd gebruikt als opslag- en verdeelruimte van de Sint-Vincentiusvereniging van Lommel.

De kerk ligt tussen het perceel van de parochiezaal en het perceel van de naastliggende school zodat er nauwelijks uitbreidingsmogelijkheden zijn voor deze kerk.

Via een hellend vlak aan de voorzijde van de kerk is deze ook toegankelijk voor minder-validen.

c) Bouwfysische toestand

De volgende herstellingen werden uitgevoerd:

- 2007: branddeur geplaatst voor CV ruimte en vernieuwen van de verolmde tussenverdiepen in de toren.
- 2008: kleine dakherstellingswerken op aanraden van monumentenwacht.
- 2009: ondergronds aanbrengen van alle regenwaterafvoeren naar twee nieuwe bezinkputten.
- 2010: herasfalteren rond de kerk.
- 2011: verfwerken binnen van alle bijgebouwen.
- 2012: groot onderhoud van het kerkorgel.
- 2013: plaatsen hoogrendementsglas in de kerkruimte.
- 2014: herstellen van de toren (betonrot).
- 2015: schilderen van het torenkruis en vernieuwen van de inkom met automatische deuren.
- 2016: schilderen van de binnenuimte van de kerk (vorige schilderwerken waren in 2005).
- 2017: schuren van het parket aan het altaar.
- 2018: gebreken (door Monumentenwacht aangegeven) aan dakbedekking en dakaansluitingen hersteld en het grootste gedeelte van het zinkwerk van de goten vernieuwd.
- 2019: rest van de zinken gootbekleding vernieuwd en in CV-lokaal oude gootsteen (lekken) vervangen en een kast errond geplaatst.
- 2020: alle platte daken geïsoleerd en nieuwe laag asfalt aangebracht.
- 2022: herstelling van de stormschade aan het dak (strom van 18/19 februari 2022).

Er zijn sedert 01/01/2023 geen grote werken meer uitgevoerd.

Er zijn nog wel enkele gebreken die door Monumentenwacht in 2024 zijn aangegeven:

- voor een dakwerker: een weggeschoven lei en een kantlei; een lekkende regenwaterafvoer;
- voor een aannemer voegwerken: herstel uitgespoelde voegen;
- voor glashandelaar: vervangen van enkele gebarsten ruiten op zolder en verwijderen gebroken glas in toren.

2.5.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk ligt in de woonkern van de wijk Kattenbos. In de nabijheid van de kerk bevinden zich parkeerplaatsen voor 96 voertuigen.

Er is geen pastorie. Op ca. 500 meter bevindt zich een kerkhof.

Aan de noordzijde van de kerk ligt de parochiezaal Kloosterhof. In de wijk zijn talrijke basisvoorzieningen aanwezig, o.a. winkels. In de wijk bevindt zich de Eymardschool voor buitengewoon onderwijs en de stedelijke basisschool De Schommel. In de nabijheid bevindt zich tevens het klooster van de paters van het Heilig Sacrament waaraan een kloosterkapel is verbonden. Op ongeveer 400 m bevindt zich het station van Lommel (lijn Antwerpen-Hamont) en een bushalte van De Lijn (lijn 29 Lommel-Hasselt).

2.5.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Tot maart 2020 vond er in de parochiekerk Heilig Sacrament elk weekend een eucharistieviering plaats (op zondag).

Op weekdays vonden in deze kerk geen gewone eucharistievieringen plaats. Voor de weekvieringen konden gelovigen – en kunnen ze nog steeds – terecht in de nabijgelegen Eymardkapel van het klooster van de paters van het Heilig Sacrament.

De kerk werd ook gebruikt voor schoolvieringen, doopvieringen, eerstecomunievieringen, vormselvieringen, huwelijken en uitvaarten. Af en toe vond in de kerk een gebedsviering plaats.

De kerk werd tevens gebruikt voor de voorbereiding van het doopsel en van de eerste communie, en voor activiteiten van de vormselcatechese.

Bij gelegenheid werd de kerk gebruikt voor een niet-religieus doel, nl. tentoonstellingen.

Omwille van de coronamaatregelen werden vanaf maart 2020 de liturgische vieringen in deze kerk opgeschort. Op 9 september 2021 werd in overleg tussen het parochieteam en de kerkraad van Kattenbos en het team van de pastorale eenheid beslist om in de kerk van Kattenbos de zondagsvieringen niet opnieuw te laten plaatsvinden omdat het niet zinvol werd geacht deze vieringen opnieuw op te starten wanneer deze op korte termijn opnieuw zouden moeten stopgezet worden wegens het dalend aantal kerkgangers en de vermindering van het aantal voorgangers. In september-oktober 2021 vonden nog wel de vieringen plaats van de eerste communie en het vormsel. Ook vonden tot het einde van 2022 doopvieringen plaats in de kerk van Kattenbos. Op 15 januari 2023 vond een dankviering plaats als laatste liturgische viering in de kerk van Kattenbos. Vervolgens wordt de kerk niet meer gebruikt voor de eredienst.

De kerkraad van Kattenbos zoekt naar een waardige herbestemming van het kerkgebouw. Er werden enkele mogelijkheden onderzocht (uitbreiding Eymardschool, huisvesting Sint-Vincentiusvereniging Lommel), maar de gesprekken daarover hebben niet tot een resultaat geleid. Er werd wel al een schatting gedaan door landmeter Hamblok. Verkoop van het kerkgebouw is niet evident omdat deze ligt in een blauwe zone, dus een zone van openbaar nut.

2.6 Sint-Jan-Baptist, Kerkhoven

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.6.1 Identificatie

Naam: Sint-Jan-Baptist Kerkhoven.

Geografische ligging:

- Kerkhovensesteenweg 426, Lommel.
- Provincie: Limburg.

Plaats in de kerkelijke structuur:

- Bisdom: Hasselt.
- Dekenaat: Pelt.
- Parochie: Kerkhoven Sint-Jan-Baptist.

Eigenaar:

- Stad Lommel, Hertog Janplein 1, 3920 Lommel.

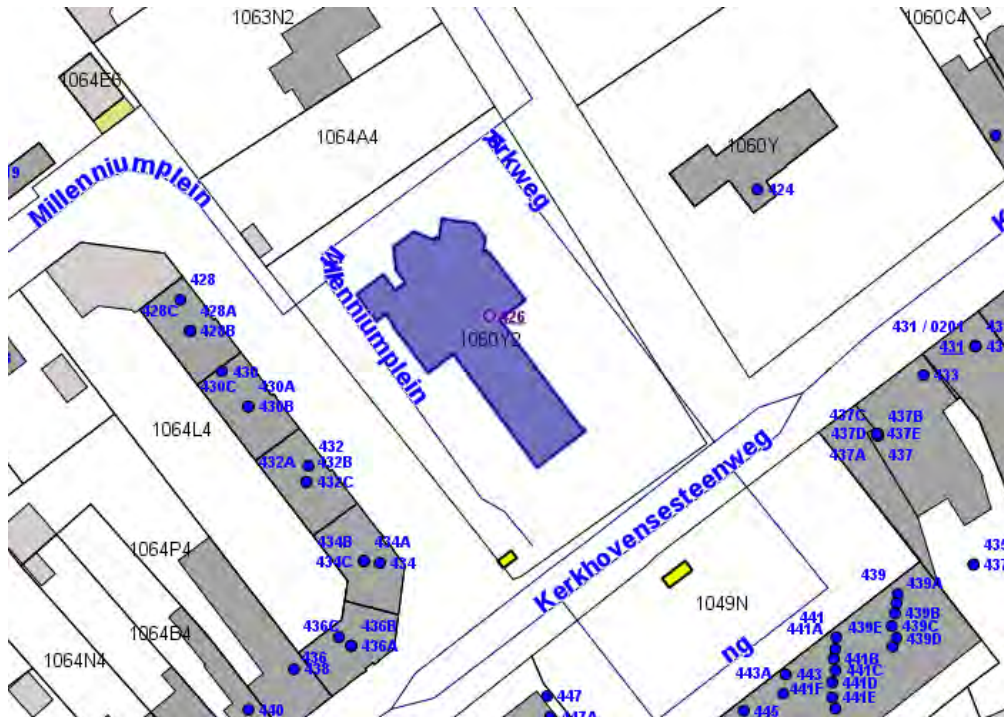
Beheer:

- Kerkfabriek Sint-Jan-Baptist Kerkhoven, Verloren Hoek 94, 3920 Lommel.

Juridische gevolgen:

- De kerk Sint-Jan-Baptist is geen beschermd monument.
- Is wel vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Jan Baptist. Deze vaststelling is geldig sinds 01/02/2018.

Situatieschets²⁰:

2.6.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Historiek²¹

Op het kruispunt van de gemeenten Balen, Lommel en Eksel vestigde zich in de lente van 1777 de eerste bewoner, Fransiscus (Sus) Van Kerkhoven. Geleidelijk kwamen meer boeren zich hier vestigen. Rond 1792 werd een noodkapel gebouwd op het Lommels gedeelte, toen "Lommels Broek" genoemd. Na 1800 groeide de bevolking verder aan zodat in 1854 een klein kerkje werd gebouwd. Het kreeg de naam "Kapel van het Lommels Broek".

In 1856 benoemde het bisdom priester Adriaan Cruls (1856-1879) tot kapelaan-administrator van het Lommels Broek.

In 1859 werd kapelaan Cruls de eerste pastoor van de nieuw opgerichte parochie Kerkhoven. Lommels Broek werd dus officieel door Kerkhoven vervangen, zo genoemd naar de eerste bewoner. De parochie Kerkhoven was een feit met als patroonheilige St.- Jan de Doper.

Door de oprichting van het kamp van Beverlo door koning Leopold I en de aanleg van het kanaal van de Blauwe Kei naar het legerkamp (het latere Leopoldsborg) kwam er extra werkgelegenheid en dit

²⁰ Bron: Stad Lommel, Technische Dienst – 11/09/2018.

²¹ Bron: <https://www.kerknet.be/kerk-lommel/informatie/kerkhoven> (geraadpleegd op 17/11/2022).

had dadelijk een positieve invloed op de bevolkingsaan groei. Zo werden er tegen de eeuwwisseling al 1400 inwoners geteld.

Onder impuls van pastoor Gabriel Straetmans (1886-1892) werd de bouwvallige kapel herbouwd en vergroot (zie: Beschrijving).

Bijzonder is wel dat de parochie Kerkhoven ook pastorale zorg biedt aan inwoners van een deel van Eksel (gemeente Hechtel-Eksel, ook behorend tot het bisdom Hasselt) en dat de pastoor van Kerkhoven ook bevoegd is voor een deel van de gemeente Balen (behorend tot het bisdom Antwerpen)²².

Beschrijving²³

Zuidoost-noordwest-georiënteerd bedehuis, gelegen aan de hoek met de Kerkweg, op een recent heraan gelegd, met jonge linden beplant plein. Neogotische éénbeukige, kruiskerk van 1852-55, aanvankelijk zogenaamd "Kapel van Lommel-Broek", de eerste benaming voor Kerkhoven, naar ontwerp van provinciaal architect Lambert Jaminé (1800-71) uit Hasselt, met de hulp van provinciaal onderarchitect Herman Jaminé (1826-85) uit dezelfde stad (ontwerp van 1851), in 1856 onder het gezag van kapelaan en latere pastoor P.-A. Cruls (1809-84) geplaatst, ingewijd op 18 juni 1877 door de hulpbisschop van Luik, Monseigneur Doutreloux, vergroot in 1890-92 met koor en kruisbeuk naar ontwerp van bouwmeester H. Martens (Stevoort), onder het pastoraat van G. Straetmans (1887-92), en recent van een weekkapel ten noordoosten van het koor voorzien. In 1906, herstellingswerken aan de toren en aan het oud gedeelte van de kerk, naar ontwerp van laatst genoemde architect. De plattegrond beschrijft een ingebouwde zuidoost-toren, een schip van vier traveeën, een transept met armen van telkens één travee met vlakke sluiting en een koor van één rechte travee met driezijdige sluiting, ten zuidwesten geflankeerd door een sacristie en ten noordoosten door de recente kapel.

Bakstenen gebouw met aflijnende overhoekse muizentand; gebruik van hardsteen voor schouder- en topstukken, sluitstenen, deklijsten, afzaten, al dan niet doorlopende lekdrempels, waterlijsten, spitsboogportaal en afwerking van de versneden steunberen; mergel voor maaswerk van vensters; gecementeerde afwerking voor drie eerste traveeën van zuidwestelijke zijgevel, sokkel, muur- en hoekbanden van voorgevel, kruis boven portaal, geblokte omlijsting van bekronende rondboognis en omlijsting van dito blind oculus; geprofileerde houten kroonlijst; sierankers. Meer uitgewerkte zuidoostpartij met grotendeels ingebouwde toren onder naaldspits (leien) met bekronend smeedijzeren kruis en haan op bol; vier bouwlagen van ongelijke hoogte, de tweede en de derde inspringend; oprijzende vierkante torenromp vanaf de derde bouwlaag.

Spitsboogportaal in een geprofileerde omlijsting op neuten; rechthoekige deur met bewaard houtwerk en ijzerbeslag. Bekronende rondboognis en blind oculus. Romp van twee geledingen, aan elke zijde eindigend op een pseudo-fronton met aflijnend klimmend spitsbogig fries; derde bouwlaag met drie spitsbogige galmgaten aan elke zijde, vierde bouwlaag met opzij telkens twee dito gaten en voor- en achteraan een uurwerk. Schip, transept en koor onder zadeldaken (kunstleien); bekronend smeedijzeren kruis bij overgang koor en sluiting. Opstand van de voorgevel aansluitend bij deze van de torenpartij.

Zijgevels geritmeerd door versneden steunberen waartussen spitsboogvensters op afgeschuinde lekdrempels; klein oculus in de eerste travee, ten zuidwesten gedicht. Transeptarmen met op elkaar

²² "Sinds 1879 hebben de bewoners van het oostelijk grondgebied Balen-Neet canoniek het recht om de parochiekerk van Kerkhoven als hun parochiekerk te beschouwen. In 1941 werd door kardinaal van Roey het territorium beperkt waarop de pastoor van Kerkhoven bevoegd is. Dit territorium kan aangeduid worden als het gebied De Vennen en De Most." Bron: Dienst Kerkfabrieken van het Bisdom Hasselt (e-mail van 11/09/2023).

²³ Bron: AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Parochiekerk Sint-Jan-Baptist* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/80146> (geraadpleegd op 12 februari 2019).

gestelde dito steunberen, tweelichten en vierlichten in de sluiting, laatst genoemde ingeschreven in een spitsbogig spaarveld, waarboven drie gekoppelde spitsboognissen. Koor en sluiting met overhoeks geplaatste steunberen en tweelichten. Sacristie onder tentdak, met twee betrialiede spitsboogvensters. Recente kapel onder zadeldak (kunstleien).

Bepolierd en beschilderd **interieur** met overkluizing door middel van spits houten (?) tongewelf, rustend op geprofileerde, van monsterkoppen voorziene kraagstenen; ijzeren trekstangen. Analoge overkluizing van transeptarmen en rechte koortravee. Kruising met gelijkaardig kruisribgewelf uitlopend op ten zuidoosten gebundelde halfzuilen met vierzijdig basement en dito impost; geprofileerde spitsbogige scheibogen en dito triomfboog. Straalgewelf in koorsluiting, opgevangen door colonnetten met half rond basement en vierzijdig kapiteel.

Mobilair

Neogotische stoffering, van eik tenzij anders vermeld. Gepolychromeerde houten beelden van Sint-Amandus en Sint-Gerlachus, getekend en 1893 gedateerd, door Michel Hoeken (1827-1917) en Gerard Jansen (1836-1906), (Sint-Truiden), op sokkels opgesteld; dito beeld van Sint-Jan-in-disco (onbepaald, begin 16de eeuw of pastiche); beschilderde Christus aan het kruis (materiaal?); gipsen beelden van Heilig Hart, op sokkel en onder baldakijn, Sint-Pieter op sokkel, Sint-Antonius van Padua en Sint-Jozef met Kind; witbeschilderde gipsen kruisweg, bezorgd door pastoor Daniël-Bernard Van Koot (†1848).

Hoofdaltaar van marmer en witte steen, door Parras (Maastricht), met inscripties M, IHS en J, alsook gepolychromeerd houten retabel met beelden van Heiligen Johannes de Doper, Amandus, Bernardus en de profeet Jeremias (circa 1910); huidig hoofdaltaar van voormalige communiebank (circa 1910); zijaltaar van Onze-Lieve-Vrouw; orgeltribune; twee biechtstoelen; twee bidstoelen. Recent orgel. Tussen 1971 en 1999 deels overschilderde muurschilderingen door Peter Heibüchel (1907-08) uit Sint-Truiden, met voorstellingen van het Offer van Melchisedek, Mozes slaat water uit de rots, de Mannaregen, de Vermenigvuldiging der broden en der vissen, het Laatste Avondmaal, de Heilige Gerlachus kluizenaar, de Heilige Gerlachus predikt tot de heidenen, het Doopsel van Christus, Onze-Lieve-Vrouw met Kind en Heilige Dominicus, Sint-Jozef op zijn sterfbed en een communietafereel. Figuratieve en decoratieve glasramen.

b) Architecturale mogelijkheden

De parochiekerk Sint-Jan-Baptist biedt plaats aan 310 personen (kerk en winterkapel samen).

De Sint-Jan-Baptistkerk is één van de zondagskerken van de pastorale eenheid. Dit betekent dat de kerk in zijn geheel een religieuze functie behoudt en dat een bouwkundige opdeling voor een nevenbestemming in ruimte niet aangewezen is. De historische bouwwijze geeft deze kerk overigens beperkte architecturale mogelijkheden.

Er is verwarming, elektriciteit, verlichting en een geluidsinstallatie aanwezig. In het gebouw is een sacristie (die tevens dienst doet als vergaderruimte), een winterkapel en beperkt sanitair aanwezig. De winterkapel kan ook als ontmoetingsruimte worden gebruikt.

De kerk is omgeven door publieke ruimten waardoor er geen uitbreidingsmogelijkheden zijn.

De kerk is toegankelijk voor minder-validen.

c) Bouwfysische toestand

De Sint-Jan-Baptistkerk in Kerkhoven is volledig gerenoveerd zowel buiten als binnen. Deze renovatie ving aan in mei 2014.

De renovatie van werken werden opgedeeld in twee fasen nl. :

- Fase 1: volledige buitenrenovatie door Firma Van Loy & Cie NV uit Herselt, vanaf 02 mei 2014 en definitief opgeleverd op 21 oktober 2015.
- Fase 2: volledige binnenrenovatie door Firma Renotec NV uit Geel, vanaf 11 september 2014 en definitief opgeleverd op 03 juli 2017.

De renovatiewerken werden uitgevoerd volgens ontwerpen van de architecten W. Bessemans en P. Verheyden.

Vooraf werd door Monumentenwacht een volledige inspectie gedaan op 29/05/2012 en 01/06/2012. Het verslag diende als handleiding voor de totale renovatie.

In 2024 werden herstellingswerken aan losgekomen verflagen (vochtschade) uitgevoerd met de overschildering van de aanslag boven de vier radiatoren. Deze radiatoren werden voorzien van leggers zodat de verfwerken op deze plek langer mooi blijven in de toekomst.

In functie van de eredienst moeten de volgende jaren de volgende werken uitgevoerd worden:

- diverse aanpassingen, vooral houtbehandeling en verfwerken;
- klokkenstoel;
- diverse herstellingen, vooral werken aan de buitenkant.

Ter plaatse van de aansluitingen van de toren met de middenbeuk tekenen zich enkele scheuren af in de wandafwerking. Deze scheuren manifesteren zich aan beide zijden. Vermoedelijk zijn deze gestabiliseerd. Toch wordt de toestand best periodiek opgevolgd. Dit kan door op regelmatige tijdstippen foto's te nemen en deze op het einde van het jaar te vergelijken. Bij merkbare veranderingen wordt best een stabiliteitsingenieur aangesproken. Deze kan dan de nodige inschattingen doen en oplossingen aanreiken. Eventuele evolutie en kosten zijn momenteel niet te begroten (besluiten blz. 20 van 23 van de bouwkundige inspectie door Monumentenwacht in 2024).

2.6.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk ligt in de woonkern van de wijk Kerkhoven. In de nabijheid van de kerk bevinden zich parkeerplaatsen voor een 100-tal voertuigen. Er is een pastorie die voorlopig nog door de pastoor-emeritus wordt bewoond. In de nabijheid bevindt zich een kerkhof.

In de wijk zijn talrijke basisvoorzieningen aanwezig, o.a. winkels. In de wijk bevindt zich een basisschool Sint-Jan en de feestzaal van de Koninklijke Fanfare De Heidegalm.

Nabij de kerk bevindt zich een bushalte van De Lijn (lijn 29 Lommel-Hasselt).

2.6.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Momenteel vinden er in de parochiekerk Sint-Jan-Baptist elk weekend een eucharistieviering plaats (op zaterdagavond).

De kerk wordt ook gebruikt voor schoolvieringen, doopvieringen, eerstecommunievieringen, huwelijken en uitvaarten. Af en toe vinden in de kerk gebedsvieringen en bezinningsmomenten plaats. De kerk wordt tevens gebruikt voor de voorbereiding van de eerste communie.

De kerk wordt opengesteld voor niet-religieuze activiteiten die verenigbaar zijn met de kerkelijke voorschriften. In 2023 werd een kerstconcert georganiseerd door fanfare De Heidegalm in samenwerking met de zanggroep The Tree Cats. In 2024 werd eveneens een succesvol kerstconcert georganiseerd door fanfare De Heidegalm, ditmaal in samenwerking met het koor Lokomotief. De winterkapel wordt beschikbaar gesteld voor vergaderingen van de Kerkhovense verenigingen (rekening houdend met de beschikbare ruimte).

2.7 Sint-Jozef, Kolonie-Lommel

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.7.1 Identificatie

Naam: Sint-Jozef Kolonie-Lommel.

Geografische ligging:

- Luikersteenweg 451, Lommel.
- Provincie: Limburg.

Plaats in de kerkelijke structuur:

- Bisdom: Hasselt.
- Dekenaat: Pelt.
- Parochie: Kolonie-Lommel Sint-Jozef.

Eigenaar:

- Stad Lommel, Hertog Janplein 1, 3920 Lommel.²⁴

²⁴ Bron: Kadaster, info doorgegeven door de Technische Dienst van de Stad Lommel, Fiche van 11/09/2018. De kerkraad van Sint-Jozef Kolonie wenst zekerheid te krijgen over het eigenaarschap en is daartoe op zoek naar authentieke documenten.

Beheer:

- Kerkfabriek Sint-Jozef Kolonie-Lommel, Luikersteenweg 464, Lommel.

Juridische gevolgen:

- De kerk Sint-Jozef is geen beschermd monument.
- Is wel vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Jozef. Deze vaststelling is geldig sinds 01/02/2018.

Situatieschets²⁵:

2.7.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Historiek²⁶

De eerste pastoor was Petrus Sebastianus Jansen uit Lommel 1852 - 1860. Vanaf 1860 hebben de meeste pastoors de *Scripta Parochorum* bijgehouden waarin zowat de geschiedenis van de parochie in grote trekken terug te vinden is. In deze Scripta vindt men achteraan de oorspronkelijke akte van monseigneur De Montpellier, bisschop van Luik, waardoor de parochie "Heuvelse Heide" opgericht werd in 1852. Ten slotte wordt in de jaren 1869 nog een torentje gebouwd op de kerk die in feite niets anders was dan een grote kapel, er konden 200 personen in.

In 1900 was de bevolking fel aangegroeid en is pastoor de Ridder in 1927 begonnen met de bouw van een nieuwe kerk. Met veel inspanningen en bedelen heeft hij de pastorie in 1928 en het kerkhof in 1927 in gebruik genomen. De kerk werd plechtig ingewijd in 1932.

²⁵ Bron: Stad Lommel, Technische Dienst – 11/09/2018.

²⁶ Bron: <https://www.kerknet.be/kerk-lommel/informatie/kolonie> (ge raadpleegd op 17/11/2022).

Beschrijving²⁷

Oost-westgeoriënteerd bedehuis, gelegen op een plein, dat aan de straatzijde beschaduwd wordt door een tiental linden en voorzien is van een witbeschilderd Heilig Hartbeeld, opgesteld achter een hardstenen monument van 1927 ter nagedachtenis van de Eerste Wereldoorlog.

De huidige kerk vervangt een oudere, met schip van drie traveeën en driezijdige sluiting, van 1849-52, die op 30 december van laatstgenoemd jaar werd ingezegend, op 25 juni 1863 grote schade opliep door een onweer, waarop moeizaam, pas begin 1866 beëindigd herstel volgde, en die in 1869 een bekronend torentje kreeg. Op 20 juni 1877, inwijding door de hulpbisschop van Luik, Monseigneur Doutreloux. Na 1900, toename van de bevolking van de Kolonie onder invloed van de industrialisatie in het nabijgelegen Overpelt, waardoor de oude kerk te klein werd.

In 1927, onder het pastoraat van W.H. De Ridder (1923-52), aanvang van de bouw van de nieuwe kerk met behoud van de toren van 1869. In datzelfde jaar, aanleg van een nieuw kerkhof ter vervanging van het oude dat rond de kerk lag. In 1928, einde van de ruwbouw. In 1932, voltooiing en inzegening van de nieuwe kerk door Monseigneur Kerkhofs, bisschop van Luik.

Eclectisch bedehuis met sterke neoromaanse inslag, begonnen in 1927, confer hardstenen gevelsteen in koorsluiting met opschrift: 1927/ HAEC ECCLESIA AEDIFICATA EST/ M.H. RUTTEN/ ET EJUS SUCCESSORE/ L.J. KERKHOFIS EPISCOPIS/ W.H. DE RIDDER PAROCHO. Neoromaans zijn onder meer de rondboogfriezen van middenschip en koorpartij.

De plattegrond beschrijft een voorstaande oosttoren, ten zuiden geflankeerd door een kwartronde traptoren en ten noorden door de doopkapel, een narthex van twee traveeën, een schip van vier traveeën en een koor van één rechte travee met halfronde sluiting, ten noordwesten geflankeerd door een sacristie.

Bakstenen toren met gebruik van hardsteen voor afwerking van flankerende, onversneden steunberen, omlijsting van uurwerken, oostportaal, afgeschuinde lekdrempels en omlijsting van rondboogvenster. Rest van de kerk eveneens van baksteen; gebruik van breuksteen voor sokkel; hardsteen voor afzaten, afgeschuinde lekdrempels, water- en deklijsten, afwerking van schouderstukken en versneden steunberen, alsook bekronend kruis op aandaak van koor; mergel voor geprofileerde daklijst, neg- en hoekblokken, consoles van rondboogfriezen, rechte muizentand van zijbeuken, maaswerk van oculi, druiplijsten van muuropeningen van sacristie, bovenste deel van deuromlijsting van noordoostportaal en muurbanden van dito portaal, koorsluiting en sacristie; felrode baksteen voor omlijstingen van muuropeningen en boogruggen; geprofileerde houten kroonlijst.

Oostpartij met voorstaande vierkante toren onder achtzijdige naaldspits (leien) met noordoost-dakkapelletje en bekronend ijzeren kruis met windhaan. Drie geledingen van ongelijke hoogte, de eerste twee met flankerende steunberen. Rondboogportaal met kwartholle en afgeschuinde neg, geprofileerde druiplijst en getoogde nis in het boogveld; rechthoekige deur met bewaard houtwerk en ijzerbeslag. Tweede geleding met van een afgeschuinde neg voorzien rondboogvenster, samen met het portaal ingeschreven in een rondbogig spaarveld. Derde geleding met twee gekoppelde rondbogige galmgaten ten oosten, zuiden en westen, waarboven uurwerk, beide gevat in een puntgevelvormig spaarveld. Torenromp aan elke zijde eindigend op een pseudo-fronton. Ten zuiden, kwartronde traptoren oprijzend over twee geledingen en voorzien van getoogde lichtgleuven. Ten noorden, aansluitende doopkapel onder lessenaarsdak, met betralied rondboogvenster.

Narthex, schip, koor en noordoostportaal onder veelal verspringende zadeldaken (leien) tussen aandaken met schouderstukken, de middenbeuk met vier dakkapellen onder zadeldakjes met schild vooraan; zijbeuken onder lessenaarsdaken tussen dito aandaken; koorsluiting onder halfconische bedaking; sacristie onder schilddak met één dakkapel onder zadeldakje. Getoogd noordoostportaal

²⁷ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: *Parochiekerk Sint-Jozef* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/80176> (geraadpleegd op 12 februari 2019).

met van een sluitsteen voorziene, geprofileerde boogrug en puntgevelvormige bekroning, waarin zeszijdige nis; zijgevel met rechthoekig venstertje. Zijgevels van narthex, schip en koor, alsook sluiting, geritmeerd door versneden steunberen, waartussen, bij narthex en zijbeuken, rondbogige drielichten, bij narthex onder dito ontlastingsboog; oculi als bovenvensters van narthex, middenschip en koor. Koorsluiting met rondboogvensters. Sacristie met markerende westschouw, muuropeningen met bewaard houtwerk, onder meer betraliede rondboogvensters, dito rechthoekige keldergaten en rondboogdeur met behouden ijzerbeslag en trap.

Bepleisterd, beschilderd en van imitatievoegen voorzien **interieur**. Basilicale opstand. Van geprofileerde rondbogige scheibogen voorziene, hardstenen zuilen met achtzijdige sokkel en dito, met gestileerde bladmotieven versierd kapiteel lopen uit in mergelstenen colonnetten, die natuur- of bakstenen gewelkappen dragen, voorzien van mergelstenen kruisribben. Bovenmuren versierd met rondbogige blinde arcaden, met alternerend gebruik van mergel en rode baksteen, gevat tussen geprofileerde mergelstenen lijsten. Zijbeuken op hardstenen plint onder analoge, op mergelstenen kraagstenen rustende gewelven. Spitsbogige triomfboog rustend op hardstenen colonnetten. Dito colonnetten dragen het analoge gewelf van de koortravee en het straalgewelf van de koorsluiting.

Mobilair

Uit de oude kerk: eiken beeld van Sint-Jozef (?), (begin 20ste eeuw), beeld van Heilig Hart van Jezus van gepolychromeerd gleiswerk (circa 1900); doopvont (midden 19de eeuw) van hardsteen met deksel van messing.

Voor de nieuwe kerk: marmeren en hardstenen hoofdaltaar, volgens opschrift in 1928 geschonken door graaf Cornet d'Elzuis de Peissant van Achel, met eucharistische symbolen in koper; twee eclectische eiken biechstoelen met rankwerk; uit de Sint-Lambertuskerk van Helmond afkomstige neogotische communiebank van gepolychromeerd gips en wit marmer, voorzien van acanthussen en engelen; dito eiken orgelkast; drie dito koorstoelen en één dito bidstoel; kruisweg van gips in eiken omlijstingen; drie figuratieve glasramen in koorsluiting, met heiligenfiguren; orgel van 1928 door Beckers (Sint-Truiden).

b) Architecturale mogelijkheden

De parochiekerk Sint-Jozef biedt plaats aan 350 personen.

Er is verwarming, elektriciteit, verlichting en een geluidsinstallatie aanwezig. In het gebouw is een sacristie voorzien. Vergaderruimte, sanitair en keuken zijn niet in de kerk aanwezig.

De kerk is toegankelijk voor minder-validen.

De basilicale bouwwijze geeft deze kerk beperkte architecturale mogelijkheden.

De kerk is omgeven door publieke ruimte waardoor ruimtelijke uitbreiding niet evident is (tenzij langs de zijde van de parking).

c) Bouwfysische toestand

De volgende herstellingen werden uitgevoerd:

- 2014: nazicht en herstelling zinken dakgoten.
- 2016: nieuwe ramen sacristie.
- 2018: pleisteren en schilderen sacristie.
- 2018: pleisteren en schilderen kelder en zijingang.
- 2018: nazicht en herstelling zinken dakgoten.
- 2021: herstelling van de strik aan de zijbeuk.

In het meerjarenbudget van de kerkfabriek is een investeringskrediet voorzien voor de herstelling van de dakgoten.

2.7.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk ligt in de woonkern van de wijk Kolonie. In de nabijheid van de kerk bevinden zich parkeerplaatsen voor een 100-tal voertuigen. De vroegere pastorie werd op initiatief van het stadsbestuur (eigenaar) afgebroken. De winterkapel (met 50 zitplaatsen) werd behouden. In de nabijheid bevindt zich tevens een kerkhof.

Vlakbij ligt het buurthuis De Kom (van de stad Lommel). In de wijk zijn beperkte basisvoorzieningen aanwezig. In de wijk bevindt zich oa. de stedelijke basisschool 't Stekske.

Nabij de kerk bevindt zich een bushalte van de flexbus van De Lijn.

2.7.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Tot einde 2017 vond er in de parochiekerk Sint-Jozef wekelijks een weekendviering plaats (op zondagochtend). Vanaf januari 2018 was er om de twee weken een weekendviering (ook op zondagochtend). Sedert maart 2019 vindt er nog slechts één weekendviering per maand plaats in deze kerk (op de derde zaterdag van de maand).

De kerk werd ook gebruikt voor doopvieringen, eerstecomunievieringen, vormselvieringen, huwelijken en uitvaarten.

De kerk werd tevens gebruikt voor de voorbereiding van het doopsel, van de eerste communie en voor activiteiten van de vormselcatechese. In 2021 vond een tentoonstelling plaats met onder andere beelden en prentjes, gewijde geschiedenis, oude missalen en vlaggen over Sint-Jozef.

De kerk werd niet gebruikt voor niet-religieuze doeleinden.

Op zaterdag 21 december 2024 vond de laatste liturgische viering in de kerk van Kolonie plaats. Vervolgens wordt de kerk niet meer gebruikt voor de eredienst.

Tussen het stadsbestuur van Lommel, Erfgoed Lommel en de kerkfabriek en het parochieteam van Kolonie vonden gesprekken plaats over een eventuele herbestemming van het kerkgebouw als Erfgoedhuis met Onroerenderfgoeddepot. Er werd hierover evenwel nog geen beslissing genomen, mede omdat er voor de kerkraad van Sint-Jozef Kolonie nog geen zekerheid is over de eigendomstitel van de kerk.

2.8 Onze-Lieve-Vrouw Maagd der Armen, Lutlommel

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.8.1 Identificatie

Naam: Onze-Lieve-Vrouw Maagd der Armen Lutlommel.

Geografische ligging:

- Torenstraat 5, Lommel.
- Provincie: Limburg.

Plaats in de kerkelijke structuur:

- Bisdom: Hasselt.
- Dekenaat: Pelt.
- Parochie: Lutlommel Onze-Lieve-Vrouw Maagd der Armen.

Eigenaar:

- Kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw Maagd der Armen Lutlommel, Torenstraat 8, 3920 Lommel.

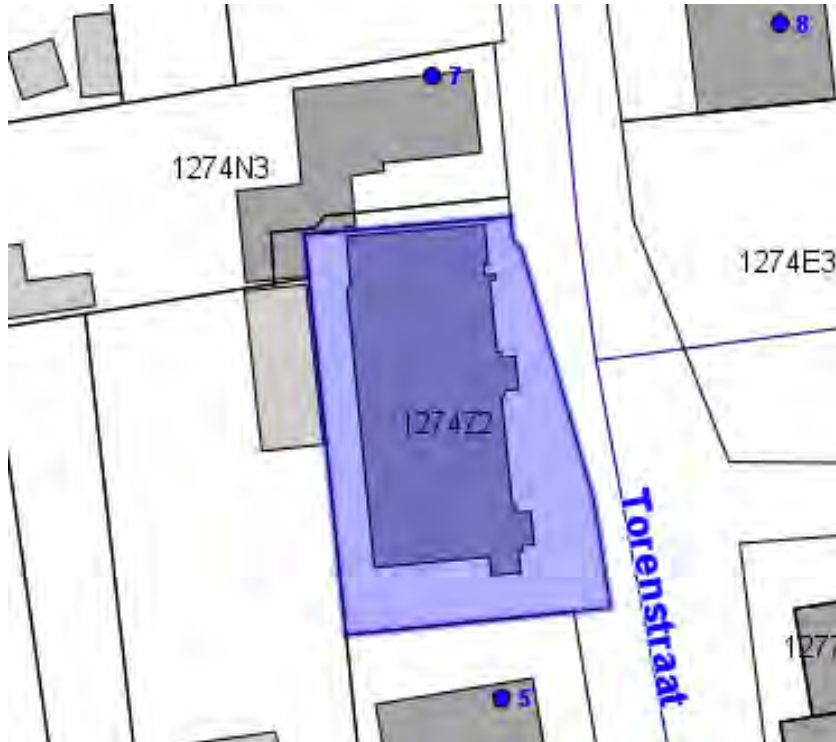
Beheer:

- Kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw Maagd der Armen Lutlommel, Torenstraat 8, 3920 Lommel.

Juridische gevolgen:

- De kerk Onze-Lieve-Vrouw Maagd der Armen is geen beschermd monument.
- Is wel vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Maagd der Armen. Deze vaststelling is geldig sinds 01/02/2018.

Situatieschets²⁸:

2.8.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Historiek²⁹

Met de bouw van de noodkerk werd begonnen in 1955 en in 1956 werd ze ingewijd. De diensten werden destijds verzorgd door E.H. Hendriks. Enkele jaren later werd de kerk vergroot en werd de toren bijgebouwd. In de toren kwam de klok die bij de wijding de naam "Maria" kreeg. Op 8 mei 1961 werd Lutlommel een parochie. E.H. Ruelens, die al van 1954 kapelaan was in Lommel-Centrum, werd op die dag aangesteld als eerste pastoor. Lutlommel telde toen ongeveer 1.400 parochianen.

In de jaren 1980 werd gestart met vormselcatechese en verloofdenwerking. Tevens werd een vrouwen- en kinderkoor opgericht. De parochieraad werd vervolgens samengesteld en ten slotte ook nog de jongerenkerk, een onthaalgroep en Ziekenzorgwerking opgestart.

Gedurende al deze jaren bleef pastoor Ruelens actief. Na zijn overlijden in 1985 werd hij opgevolgd door E.H. Frans van Velk.

²⁸ Bron: Stad Lommel, Technische Dienst – 11/09/2018.

²⁹ Bron: <https://www.kerknet.be/kerk-lommel/informatie/lutlommel> (geraadpleegd op 17/11/2022).

Beschrijving³⁰

Pal aan de straat gelegen zuid-noordgeoriënteerd bedehuis van grotendeels witbeschilderde baksteen, deels met houten kroonlijsten, gebouwd naar ontwerp van architect F. Theuwissen (Lommel) in 1954-55. Volgens V. Leysen (2001) zou de toren later zijn aangebouwd. Grosso modo aansluitend bij de "gestileerde" kerkenbouw van toen, confer parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes aan de Slinkerstraat.

De plattegrond beschrijft een grotendeels aan- en deels ingebouwde vierkante zuidoostelijke toren, een schip van zeven traveeën met twee rechthoekige oostportalen in eerste en vijfde travee, alsook twee rechthoekige westelijke aanbousels voor biechtstoelen in tweede en vijfde travee, een inspringend koor van één rechte travee met vlakke sluiting, geflankeerd door twee rechthoekige aanbousels, ten oosten de sacristie, ten westen een bergruimte.

Zuidoostelijke toren van vijf geledingen, onder overkragend tentdak (kunstleien) met bekronend metalen kruis. Op de vier eerste geledingen, in smalle rechthoekige spaarvelden ingeschreven, rechthoekige lichtgleuven op afgeschuinde lekdrempels; aan elke zijde van de bovenste geleding, twee galmgaten. Schip onder zadeldak (kunstleien) met één oostelijke dakkapel onder vlakke bedaking.

Van getrapte schouderstukken voorziene voor- en achtergevel, eerstgenoemde gemarkeerd door vijfzijdige en smalle rechthoekige spaarvelden met ingeschreven analoge vensters, alsook door één kruisvormig spaarveld in geveltop. Zijgevels geritmeerd door versneden steunberen, waartussen telkens drie gelijkaardige vensters.

Twee oostportalen onder plat dak, met rechthoekige deuren. Lager koor onder dito zadeldak, met brede rechthoekige vensters en één achthoekig in de sluiting. Sacristie en bergruimte onder plat dak.

Interieur: doopkapel op benedenverdieping van toren; bepleisterde en witbeschilderde zaalkerk met vijfzijdig geknikt houten plafond, uitlopendend op lisenen. Korfboogvormige triomfboog.

Mobilair

Indien anders vermeld van circa 1955, jaar van beëindiging van de kerk. Witbeschilderd metalen kruisbeeld door F. Brans (Lommel); twee neogotische eiken staanders met geschilderde vera icoon en Onze-Lieve-Vrouw op koper, afkomstig van de Sint-Pieters-Bandenkerk van Lommel (eind 19de - eerste helft 20ste eeuw); hoofdaltaar van nero antico of grand antique; twee houten biechtstoelen; beschilderde gecementeerde (?) doopvont; orgel van 1884 door A. Clerinx (St.-Truiden), in 1965 hersteld en omgebouwd door B. Pels-D'Hondt (Herselt), voorzien van een neogotische gepolychromeerde dennenhouten orgelkast, afkomstig van het klooster van de Soeurs de la Visitation in Luik en in 1965 door B. Pels naar hier overgebracht; decoratieve geel-witte en blauw-roze glasramen; een paar figuratieve met onder meer sleutels, kelk en Ω ; kruisweg van gips in houten omlijstingen.

b) Architecturale mogelijkheden

De parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Maagd der Armen biedt plaats aan 360 personen (exclusief zitplaatsen op het oksaal).

Er is verwarming, elektriciteit, verlichting en een geluidsinstallatie aanwezig. In het gebouw is een sacristie voorzien.

Er is tevens een winterkapel in de kerk ingebouwd. Vergaderruimte, sanitair en keuken zijn niet in de kerk aanwezig.

³⁰ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Maagd der Armen* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/80211> (geraadpleegd op 14 februari 2019).

De kerk is toegankelijk voor minder-validen.

Aangezien het gaat om een zaalkerk biedt deze kerk mogelijkheden voor ander dan liturgisch gebruik.

De kerk ligt tussen bebouwde percelen en de straat zodat er geen uitbreidingsmogelijkheden zijn voor deze kerk.

c) Bouwfysische toestand

De volgende herstellingen werden uitgevoerd:

- 2014: vervangen centrale verwarming (luchtverwarming) in het kerkgebouw.
- 2014: dringende herstellingswerken aan de houten kerkvloer in de kerk.
- 2014: vervangen van de drie buitendeuren.
- 2015: dringende herstellingswerken aan het dak van het kerkgebouw.
- 2018: schilderwerken binnenzijde kerkgebouw.
- 2020: herstellen kornissen daken.
- 2021: herstelling galmborden toren, ladder toren en ophanging klok.
- 2021: schilderen van buitendeuren.

Er zijn sedertdien geen werken meer uitgevoerd. Er zijn geen bouwkundige gebreken aan de kerk vastgesteld. Er werden wel oppervlakkig kleine scheurtjes (in de cement) in de toren vastgesteld, maar deze hebben geen invloed op de fundering van de toren. Idem voor beide portalen van de kerk.

2.8.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk ligt in de woonkern van de wijk Lutlommel. In de nabijheid van de kerk bevinden zich parkeerplaatsen voor een 60-tal voertuigen. De voormalige pastorie (eigendom van de stad Lommel) heeft een andere functie gekregen en is niet meer beschikbaar als secretariaats-, vergader- en archiefruimte. In Lutlommel is geen een kerkhof.

Vlakbij ligt het buurthuis De Hanekap (van de stad Lommel). In de wijk zijn talrijke basisvoorzieningen aanwezig, o.a. winkels. In de wijk bevindt zich de vrije basisschool Balu.

Op ongeveer 300 m bevindt zich een bushalte van De Lijn (lijn 82 Lommel-Hamont).

2.8.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Tot einde 2017 vond er in de parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Maagd der Armen wekelijks een weekendviering plaats (op zondagvoormiddag). Vanaf januari 2018 was er om de twee weken een weekendviering (ook op zondagvoormiddag). Sedert maart 2019 vindt er nog slechts één weekendviering per maand plaats in deze kerk (op de tweede zaterdag van de maand).

Op zaterdag 8 juni 2024 vond de laatste liturgische viering in de kerk plaats. Vervolgens wordt de kerk niet meer gebruikt voor de eredienst.

Als gevolg van van de sluiting van de kerk werden een aantal liturgisch belangrijke voorwerpen overgedragen aan de kerk van Sint Dimpna Geel, de O.-L.-Vrouw van Lourdeskerk van Heide-Heuvel

en aan de Sint-Pietersbandenkerk van Lommel Centrum. De vlaggen werden ondergebracht bij Erfgoed Lommel.

Momenteel voert de kerkfabriek de procedure voor de verkoop van het kerkgebouw.

2.9 Sint-Barbara, Werkplaatsen-Lommel

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.9.1 Identificatie

Naam: Sint-Barbara Werkplaatsen-Lommel.

Geografische ligging:

- Martinus Van Gurplaan 15, Lommel.
- Provincie: Limburg.

Plaats in de kerkelijke structuur:

- Bisdom: Hasselt.
- Dekenaat: Pelt.
- Parochie: Werkplaatsen-Lommel Sint-Barbara.

Eigenaar:

- Stad Lommel, Hertog Janplein 1, 3920 Lommel.

Beheer:

- Kerkfabriek Sint-Barbara Werkplaatsen-Lommel, Dubbelrij 31, 3920 Lommel.

Juridische gevolgen:

- De kerk Sint-Barbara is geen beschermd monument.

echter niet volledig uitgewerkt worden: dat is voor later. De volledige plannen van de kerk zijn door het bombardement van 1944 vernietigd in de burelen van de zinkfabriek waar ze bewaard werden. Het eerste (voor)ontwerpplan d.d. 20 juli 1909 bestaat nog wel en wordt bewaard bij de Afdeling Monumenten en Landschappen van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap te Sint-Truiden. Hoogaltaar, preekstoel en een communiebank worden eveneens door de architecten Martens & Lenertz ontworpen.

De nieuwe kerk te Lommel-Werkplaatsen, toegewijd aan Sint-Barbara wordt met een plechtige mis en inzegening in gebruik genomen op 24 september 1912. Een jaar later wordt in de nieuwe kerk een orgel geplaatst: het is een geschenk van de Directie van de "Compagnie des Métaux". In 1923 wordt de aanvraag tot erkenning van Lommel Werkplaatsen als zelfstandige parochie ingediend bij het Ministerie van Justitie. Met koninklijk besluit van Koning Albert I van 30 december 1925 wordt de parochie "Lommel-Werkplaatsen" opgericht en erkend. Eerder dat jaar (4 juli 1925) was Pater Coopmans tijdelijk opgevolgd door Pater Florentinus van Gheel (Jozef Bertels) uit het Kapucijnenklooster van Herentals. Op 13 augustus 1925 vestigt de Orde van de Kapucijnen zich met 4 kloosterlingen in de "villa Norbertine" (in 1926 herdoopt tot "villa St. François") in de huidige Brasemstraat.

Op 15 maart 1926 wordt pater Hilduardus van Hoogdele (Louis Dewulf) benoemd tot eerste pastoor van de parochie Lommel-Werkplaatsen. Met akte, verleden door Notaris Trouwers van Lommel op 9 oktober 1926, verwerft de Orde der Kapucijnen (vzw A.M.E.C. uit Antwerpen) van de Gemeente Lommel de grond palende aan drie kanten van de kerk om er tegenaan een klooster en middelbare school te bouwen, wat in 1927 wordt uitgevoerd. De nieuwe overste van de middelbare school en van het juvenaat, Pater Alfriedus van Iseghem (Jos Depreitere), wordt meteen de nieuwe pastoor. Op 3 april 1929 vindt de kerkwijding van de Sint-Barbarakerk plaats. De consecratie van kerk en altaar wordt gedaan door Mgr. Jozef Kerkhofs, bisschop van Luik, bijgestaan door kanunnik Postelmans. De Paters Kapucijnen blijven door hun bediening van de parochiekerk, met latere uitbreiding naar Lommel Glasfabriek en Lommel Stevensvennen, verbonden aan Lommel Werkplaatsen tot in juli 1985. Daarna worden diocesane priesters tot pastoor van Lommel Werkplaatsen benoemd.

Beschrijving³³

Georiënteerd neogotisch bedehuis, in opdracht van de kerkfabriek van Sint-Pietersbanden van Lommel-Centrum gebouwd in 1911-12, naar ontwerp van de architecten Hyacinth Martens (Stevoort) en Vincent Lenertz (Leuven), ter vervanging van de te klein geworden, door de zinkfabriek opgerichte kapel. Plannen van 1909.

Historiek

Aanvankelijk was de opzet veel groter met twee torens aan de voorzijde. Ondanks het feit dat de bouw voor de helft werd gefinancierd door de zinkfabriek, werd de kerk eigendom van de gemeente. Op 14 februari 1911, begin van de werken. Op 14 september 1912, eerste mis en inzegening van de nieuwe kerk. In juni 1913, plaatsing van een orgel door Th. Ruef (Sint-Truiden). Op 15 november 1926 arriveerde een nieuwe kruisweg, gekocht te Brussel, gehangen en gewijd op 26 november. Op 3 april 1929, consecratie van kerk en altaar door monseigneur Louis J. Kerkhofs, bisschop van Luik. In 1978, herstellingen en verstevigingswerken aan de naaldspits. In 1980, inrichting van een winterkapel. In 1982, vernieuwing van de dakbedekking en het zinkwerk van hoofddak en dakruiter. In 1983, plaatsing van nieuwe beglazing en isolerende plexivoorzetplaten. In 1984, verbouwing en vernieuwing van het kerkportaal. In 1985, binnenschilderwerken door Jozef Hamblok en behandeling

³³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Parochiekerk Sint-Barbara* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/80232> (geraadpleegd op 15 februari 2019).

van het retabel door Frans Brans. Op 4 mei 1987, installatie van een nieuw elektrisch orgel (Johannus - Opus 235). Op 16 juni van dat jaar, brandstichting in de bijgebouwen achter de kerk. Nog datzelfde jaar, herstellingswerken. In 1994, herstellings- en verstevigingswerken aan de dakruiter. In 1997, restauratie van de voorgevel door de vzw Europees Centrum voor Restauratietechnieken van Hasselt, alsook plaatsing van een nieuw Barbarabeeld boven de ingang deur, vervaardigd door Helena Verherstraeten (Balen).

Beschrijving

Geasfalteerde en met acacia's omzoomde oprit, met op het einde een ronde ijzeren leuning tussen bakstenen pijlers uit de jaren 1930. De plattegrond van de kerk beschrijft een driebeukig schip van vier traveeën, een licht uitspringend transept met armen van telkens één travee en vlakke sluiting, een koor van één rechte travee met driezijdige sluiting, ten noorden geflankeerd door een aangepast haaks volume, de winterkapel, en ten zuiden door een sacristie met latere aanbouwsels; recente aanbouwsels aan koorzijde.

Baksteenbouw; gebruik van hardsteen voor afzaten, afwerking van steunberen, schouderstukken, portaal en sacristie, deklijsten, daklijsten op geprofileerde consoles, lekdrempels en hoekblokken van geveltoppen van transept; sierankers en geprofileerde houten kroonlijst. Kunstleien bedakingen: zadeldak boven middenbeuk, met ten oosten aandak, vier dakkappellen onder zadeldakjes met schild vooraan en ten westen vierkante dakruiter met naaldspits, bekronend ijzeren kruis en windhaan; lager dito dak boven koor met ijzeren kruis en ten oosten dakkapel; nog lager dito dak boven transept en noordelijke aanbouw, eerst genoemde met aandaken; lessenaarsdaken met aandaken boven zijbeuken; schilddak boven sacristie; aanbouwsels ten zuiden en aan koorzijde onder platte bedaking, zadel- en lessenaarsdak.

Voorgevel voorzien van spitsboogportaal met afgeschuinde omlijsting, geprofileerde druiplijst en bewaarde getoogde deur met ijzerbeslag, waarboven witbeschilderd Sint-Barbarabeeld, gevat in een spitsboognis en rustend op een figuratieve console met kop; bekronend oculus en spitsboogvenster in geveltop. Schip, transept, koor en noordelijke aanbouw zijn voorzien van spitsboogvensters, in tweemaal afgeschuinde omlijstingen, bij middenbeuk per twee en bij transeptsluiting per drie gekoppeld, van elkaar gescheiden door ritmerende versneden steunberen, overhoeks aan de koorsluiting. Oculus en bekronend spitsbogig spaarveld met centrale rechthoekige nis in de geveltoppen van het transept. Sacristie met rechthoekige muuropeningen; bewaard hout- en traliewerk.

Bepoeterd en witbeschilderd **interieur** met basilicale opstand. De geprofileerde spitsbogige scheibogen worden opgevangen door hardstenen zuilen met knoppenkapiteel. Overkluizing van de middenbeuk door middel van houten, van ijzeren trekankers voorziene tongewelven, rustend op houten schoren uitlopend op consoles met bladwerk en koppen. Dwarsbeuk met analoge overkluizing. Aan de oostzijde van de kruising bevindt zich een op colonnetten uitlopende spitsbogige gordelboog. Koor met kruisribgewelf en straalgewelf met mergelstenen ribben, rustend op analoge colonnetten. Overkluizing van de zijbeuken door middel van klimmende houten gewelven. De spitsbogige scheibogen tussen zijbeuken en transept worden aan de zijkant opgevangen door kraagstenen met bladwerk en koppen. Gelijkaardige overkluizing in de winterkapel.

Mobilair

Eiken beeld van Sint-Antonius van Padua (19de eeuw); houten beeld van Heilige Barbara (circa 1910, gemonogrammerd HP); neogotisch mobiliair naar ontwerp van architecten H. Martens (Stevort) en V. Lenertz (Leuven), ontwerpen gedateerd 11 december 1911: hoogaltaar van natuursteen en koper, eiken preekstoel, waarvan enkel de kuip met in reliëf Christus Leraar en de vier kerkvaders aanwezig is, thans fungerend als dienstaltaar, gedemonteerde eiken communiebank met Lam Gods en

pelikaan; ander neogotisch eiken mobiliair (circa 1910): twee biechtstoelen, orgeltribune, orgelkast en drie priesterstoelen; hardstenen doopvont met koperen deksel (circa 1910?).
Figuratief glasraam in het centrale deel van de koorsluiting met Heilig Hart van Maria en Heilig Hart van Jezus; beschilderde kruisweg van gips; orgel van 1912 door Th. Ruef (Sint-Truiden).

b) Architecturale mogelijkheden

De parochiekerk Sint-Barbara biedt plaats aan 240 personen.

Er is verwarming, elektriciteit, verlichting en een geluidsinstallatie aanwezig.

Aan het kerkgebouw verbonden bevinden zich een sacristie, een winterkapel, een vergaderruimte, een keuken en sanitair.

De basilicale bouwwijze geeft deze kerk beperkte architecturale mogelijkheden.

De kerk situeert zich tussen een bebouwd perceel en het geklasseerde Mariapark. Langs de achterzijde zijn er bijgebouwen die beperkt uitbreidbaar zijn. Langs de voorzijde is een oprijlaan naar de straat.

Via een hellend vlak aan de voorzijde van de kerk is de Sint-Barbarakerk toegankelijk voor minder-validen.

c) Bouwfysische toestand

Het kerkgebouw verkeert in een goede staat. In de laatste tien jaar zijn de ramen vervangen, zijn er buiten en binnen schilderwerken uitgevoerd, en werd de buitenkant van de kerk gezandstraald, uitgeslepen en opnieuw opgevoegd.

Recent werden volgende werken uitgevoerd:

- In 2018 en 2019 werd de dakbedekking van de aanpalende gebouwen vernieuwd.
- In 2019 werd de verwarmingsinstallatie, zowel die van de kerk als die van de winterkapel en bijgebouwen, vernieuwd.
- In 2021 werden klinkerwerken uitgevoerd aan de ingang van de kerk.
- In 2023 werd de binnenkant van onze kerk geschilderd.
- In 2024 werd de achterdeur noodgedwongen (na een inbraak) vervangen.

In 2025 wordt een opdracht gegund voor het controleren en eventueel vervangen van de zinken dakgoten en regenpijpen.

Verder is de kerk bouwkundig in orde.

2.9.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De parochiekerk is gelegen op een domein van 1,5 hectare groot. Naast de kerk is het Mariapark gelegen, met grot en kapellen der zeven weeën. Het Mariapark is een geklasseerd monument.

De kerk ligt in de woonkern van de wijk Werkplaatsen. In de nabijheid van de kerk bevinden zich parkeerplaatsen voor een 60-tal voertuigen. Zo nodig kan ook gebruik gemaakt worden van de parking bij de nabijgelegen parochiezaal De Moffel waar plaats is voor een 50-tal voertuigen.

Behalve de parochiezaal De Moffel zijn in de wijk enkele basisvoorzieningen aanwezig. In de wijk bevindt zich tevens een wijkafdeling van de vrije basisschool Lommel West.

Op ongeveer 300 meter bevindt zich een bushalte van De Lijn (lijn 83 Lommel-Mol).

2.9.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Tot maart 2020 vond er in de parochiekerk Sint-Barbara wekelijks een weekendviering plaats (op zondagochtend). De kerk werd ook gebruikt voor doopvieringen, huwelijken en uitvaarten.

Omwille van de coronamaatregelen werden vanaf maart 2020 de liturgische vieringen in deze kerk opgeschort. Op 17 september 2021 werd in overleg tussen lokale pastorale medewerkers van de parochie en de kerkfabriek van Werkplaatsen en het team van de pastorale eenheid beslist om in de kerk van Werkplaatsen de zondagsvieringen niet opnieuw te laten plaatsvinden omdat het niet zinvol werd geacht deze vieringen opnieuw op te starten wanneer deze op korte termijn opnieuw zouden moeten stopgezet worden wegens het dalend aantal kerkgangers en de vermindering van het aantal voorgangers. Tot het einde van 2022 vonden doopvieringen plaats in de kerk van Werkplaatsen.

De kerk van Werkplaatsen blijft sedert 2023 wel in gebruik voor de eredienst, namelijk voor occasionele eucharistie- en gebedsvieringen in het kader van bedevaarten in het naastgelegen Mariapark. Sedert 2024 wordt dit Mariapark gerestaureerd. Na voltooiing van de restauratie zal de bedevaartsfunctie van de kerk sterker uit de verf komen.

Tevens vindt er jaarlijks een bedevaart van Iraakse christenen plaats.

De kerk wordt is ook beschikbaar voor niet-religieuze doeleinden voor zover ze verenigbaar zijn met het sacraal karakter van de kerk. Er vinden o.a. concerten en tentoonstellingen plaats.

3. Naar een toekomstvisie

3.1 Pastorale opties voor het toekomstig gebruik van de parochiekerken

Uitgaande van de eerder genomen pastorale opties op 22/10/2022, bevestigd door het pastoraal beraad op 15/12/2022 (zie 3.1.1) en rekening houdend met de evoluties die zich tijdens de voorbije jaren hebben voorgedaan (zie 3.1.2), werden pastorale besluiten genomen voor het toekomstig gebruik van de parochiekerken (zie 3.1.3).

3.1.1 Pastorale opties voor het toekomstig gebruik van de parochiekerken van Lommel, genomen in 2022.

In 2022 werden de volgende pastorale opties genomen:

- De kerk van Lommel Sint-Pietersbanden is de zondagskerk voor de pastorale eenheid die heel Lommel omvat.
- De kerken van Heide-Heuvel, Heeserbergen en Kerkhoven blijven bestemd voor de eredienst. Dit betekent: kerkelijk gebruik, valorisatie en op termijn mogelijkheid tot nevenbestemming in tijd (multifunctioneel gebruik).
- De kerk van Werkplaatsen wordt behouden voor kerkelijk gebruik o.a. voor vieringen in het kader van bedevaarten in het Mariapark, valorisatie en op termijn mogelijkheid tot nevenbestemming.
- De kerken van Balendijk, Barrier en Kattenbos zijn niet meer bestemd voor de eredienst. Van zodra bekend is welke bestemming het gebouw zal krijgen, wordt de onttrekking aan de eredienst aangevraagd bij de bisschop.
- De kerken van Kolonie en Lutlommel blijven bestemd voor de eredienst tot ten laatste 2025. Het kerkelijk gebruik van deze kerken kan eerder een einde nemen indien het pastoraal beleidsteam, na overleg met het plaatselijk parochieteam, oordeelt dat het – gezien het aantal kerkgangers – niet meer zinvol is deze viering te behouden, of indien de betrokken kerk een andere bestemming krijgt of als er in Lommel nog slechts één actieve pastoor meer is. Wanneer de kerk niet meer bestemd is voor kerkelijk gebruik en van zodra bekend is welke bestemming het gebouw zal krijgen, wordt de onttrekking aan de eredienst aangevraagd bij de bisschop.
- Er wordt vermeld dat de kerk Stevensvennen intussen onttrokken is aan de eredienst.

3.1.2 Evoluties sedert december 2022.

Sedert december 2022 deden zich de volgende evoluties voor:

- In de kerk van Balendijk vinden sedert 26 mei 2022 geen vieringen meer plaats. Ze werd bij decreet van de bisschop van Hasselt op 02/04/2024 onttrokken aan de eredienst. Ze werd intussen verkocht aan de stad Lommel met als herbestemming ontmoetingshuis voor de wijk Balendijk.
- In de kerk van Barrier vinden er sedert 03/12/2022 geen vieringen meer plaats.
- In de kerk van Kattenbos vinden sedert 15/01/2023 geen vieringen meer plaats.
- In de kerk van Kolonie vinden sedert 21/12/2024 geen vieringen meer plaats.
- In de kerk van Lutlommel vinden sedert 08/06/2024 geen vieringen meer plaats.

- In de kerk van Werkplaatsen vinden sedert april 2020 geen zondagsvieringen meer plaats en vinden er sedert 2023 ook geen andere parochiale vieringen meer plaats. Deze kerk blijft wel in gebruik voor bedevaarten in het Mariapark.
- De kerk van Sint-Pietersbanden Lommel is de zondagskerk van de pastorale eenheid Emmaüs Lommel (die alle parochies van Lommel omvat).
- De kerken van Heeserbergen, Heide-Heuvel en Kerkhoven zijn kerken waar elk weekend een viering plaatsvindt en waar ook andere parochiale vieringen, zoals doopsels, eerste communie en kerkelijke uitvaarten, plaatsvinden.

3.1.3 Pastorale besluiten i.v.m. het toekomstig gebruik van de parochiekerken.

Rekening houdend met de evoluties vermeld in 3.1.2. heeft het team van de pastorale eenheid Emmaüs Lommel op 26/02/2025 de volgende pastorale opties genomen voor het toekomstig gebruik van de parochiekerken van Lommel:

- De kerk van Lommel Sint-Pietersbanden is de zondagskerk voor de pastorale eenheid die heel Lommel omvat.
- De kerken van Heide-Heuvel, Heeserbergen en Kerkhoven blijven bestemd voor de eredienst. Dit betekent: kerkelijk gebruik en valorisatie; tevens mogelijkheid tot nevenbestemming in tijd (multifunctioneel gebruik).
- De kerk van Werkplaatsen wordt behouden voor kerkelijk gebruik o.a. voor vieringen in het kader van bedevaarten in het Mariapark, valorisatie en tevens mogelijkheid tot nevenbestemming.
- De kerken van Barrier, Kattenbos, Kolonie en Lutlommel zijn niet meer bestemd voor de eredienst. Van zodra bekend is welke bestemming het gebouw zal krijgen, wordt de onttrekking aan de eredienst aangevraagd bij de bisschop.
- De kerken van Stevensvennen en Balendijk zijn reeds onttrokken aan de eredienst.

Deze pastorale opties werden bevestigd door het pastoraal beraad (= leden van de parochieteams van Lommel resp. de dragende krachten van de parochies van Lommel waar geen parochieteam is) op 19/03/2025.

3.2 Gevolgen van de pastorale opties voor het kerkenbeleidsplan

- De kerken van Sint-Pietersbanden Lommel, Heide-Heuvel, Heeserbergen en Kerkhoven blijven op lange termijn behouden voor de eredienst. Valorisatie en nevenbestemming in tijd (multifunctioneel gebruik) zijn mogelijk.
- De kerk van Werkplaatsen wordt behouden voor kerkelijk gebruik, vooral voor vieringen in het kader van bedevaarten in het naastgelegen Mariapark. Valorisatie en nevenbestemming in tijd (multifunctioneel gebruik) zijn mogelijk.
- De kerken van Barrier, Kattenbos, Kolonie en Lutlommel zijn niet meer bestemd voor de eredienst. Voor deze kerken wordt gezocht naar een herbestemming (bij voorkeur) of moet beslist worden tot sloop.

3.3 Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie van de parochiekerken

3.3.1 Overzicht van het toekomstig gebruik van de parochiekerken.

Parochies	Kerk	Toekomstvisie
Sint-Pietersbanden Lommel	Sint-Pietersbanden	Zondagskerk. Kerkelijk gebruik en valorisatie.
Heeserbergen	Sint-Paulus	Parochiekerk. Kerkelijk gebruik , valorisatie en op termijn mogelijkheid tot nevenbestemming in tijd (multifunctioneel gebruik).
Heide-Heuvel	O.L.-Vrouw van Lourdes	Parochiekerk. Kerkelijk gebruik, valorisatie en op termijn mogelijkheid tot nevenbestemming in tijd (multifunctioneel gebruik).
Kerkhoven	Sint-Jan-Baptist	Parochiekerk. Kerkelijk gebruik, valorisatie en op termijn mogelijkheid tot nevenbestemming in tijd (multifunctioneel gebruik).
Werkplaatsen	Sint-Barbara	Kerkelijk gebruik voor vieringen in het kader van bedevaarten in het Mariapark, valorisatie en op termijn mogelijkheid tot nevenbestemming.
Barrier	Sint-Antonius	Herbestemming
Kattenbos	Heilig Sacrament	Herbestemming
Kolonie	Sint-Jozef	Herbestemming
Lutlommel	Onze-Lieve-Vrouw Maagd der Armen	Herbestemming

3.3.2 Visie per kerkgebouw.

Sint-Pietersbanden Lommel

Het is een beschermd monument, een historische kerk met waardevolle elementen zoals voorwerpen, glasramen en muurschilderingen. Het is tevens de zondagskerk van de pastorale eenheid. Om deze redenen wordt deze kerk in zijn geheel voorbehouden voor liturgische vieringen en eredienst in ruime zin.

Valorisatie is mogelijk en gebeurt nu al, nl. voor activiteiten die niet storend zijn voor het religieus karakter van de kerk, bv. voor concerten en tentoonstellingen. De kerk biedt plaats aan 520 personen. De banken bemoeilijken een meer polyvalent gebruik van de kerk. De kerk is recent bijzonder mooi gerestaureerd. Tevens werd een nieuw centraal verwarmingssysteem geïnstalleerd.

Momenteel wordt het Clerixorgel gerestaureerd.

De kerk is vrij goed in orde. Aan de hand van het beheersplan worden regelmatig controles uitgevoerd om snel te kunnen ingrijpen. Er worden geen ingrijpende werkzaamheden

verwacht. In het exploitatiebudget worden bedragen voorzien voor kleine onderhoudswerkzaamheden.

Sint-Paulus Heeserbergen

Deze kerk is belangrijk voor de pastoraal omdat ze de westzijde van Lommel kan bedienen en ze in dat opzicht voor de Lommelse kerkgemeenschap van bijzondere betekenis wegens de functionaliteit van het kerkgebouw, met name voor catechese en andere pastorale samenkomsten. Ze wordt bijgevolg ook op lange termijn gebruikt voor de liturgie en de eredienst in ruime zin.

Valorisatie is mogelijk en gebeurt nu al, nl. voor activiteiten die niet storend zijn voor het religieus karakter van de kerk, bv. voor concerten en tentoonstellingen. De hoofdruimte van kerk biedt plaats aan maximum 415 personen, uitbreidbaar door de tussenwand met de catecheseruimte open te schuiven met 80 zitplaatsen om de viering goed te kunnen volgen.

Nevenbestemming enkel in tijd, bv. voor optreden muziekacademie.

Het kerkgebouw is in goede staat, maar er zijn toch een aantal werken nodig.

Voor 2025 zijn volgende werken voorzien:

- 2025: podiumgordijnen, begroot op 5 000 euro;
- 2025: aanpassen verouderd sanitair, begroot op 9 000 euro;

In de komende jaren zijn de volgende investeringen nodig:

- 2026: betonrot buitenmuren behandelen, begroot op 4 500 euro;
- 2026: aanpassingen in de keuken, nl. vernieuwen gootsteen i.v.m. hygiënische voorschriften, warm watervoorziening, keukenkastjes, afwasmachine, begroot op 13 000 euro;
- 2027: reparatie dak verwarmingsruimte, dagkapel en sacristie, begroot op 11 000 euro;
- 2028: behandelen van betonrot buitenmuren (wordt om de 2 jaar gecontroleerd), begroot op 4 500 euro;
- 2029: algemeen onderhoud gebouw, begroot op 15 000 euro;
- 2030: nivellering trappen met verplaatsbare podiumelementen, begroot op 11 000 euro.

Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes Heide-Heuvel

Deze kerk is belangrijk voor de pastoraal omdat ze de oostzijde van Lommel kan bedienen. Dit betekent dat in deze kerk elke zondag een eucharistieviering plaatsvindt en dat tevens de andere liturgische vieringen er blijven plaatsvinden.

Ze wordt bijgevolg ook op lange termijn gebruikt voor de liturgie en de eredienst in ruime zin.

Valorisatie is mogelijk en gebeurt nu al, zij het beperkt tot enkele concerten per jaar.

Bijkomende vormen van valorisatie en nevenbestemming in tijd worden onderzocht. De kerk biedt plaats aan 350 personen. Een bouwkundige opdeling van deze zaalkerk voor een nevenbestemming is niet aangewezen omdat ze in zijn geheel in gebruik blijft voor de eredienst.

In functie van het religieus gebruik van de kerk zijn de volgende investeringen nodig:

- 2026: vervanging van de verwarmingsketel (gas), begroot op 24 500 euro;
- 2027: waterdicht maken van betonnen dekstenen aan de voorgevel (27 m), begroot op 11 000 euro;
- 2028: schilderwerken van het schip aan de binnenkant, begroot op 21 000 euro;
- 2029: verlichting, herstellingswerken, ingang CV kelder, ramen (herstel/ vervanging),

- begroot op 12 000 euro;
- 2030: onderhoud ramen en loodramen kerk, begroot op 7 000 euro;
- 2031: vloerbekleding koor, vernieuwen meubilair, begroot op 50 000 euro.

Sint-Jan-Baptist Kerkhoven

Deze kerk is belangrijk voor de pastoraal omdat ze het zuiden van Lommel (met uitbreiding tot gelovigen van de aangrenzende wijken van Hechtel-Eksel en Balen) bedient. Ze wordt bijgevolg ook op lange termijn gebruikt voor de liturgie en de eredienst in ruime zin.

Valorisatie en nevenbestemming in tijd zijn mogelijk en worden onderzocht. Voorwaarde is dat het gaat om activiteiten die niet storend zijn voor het religieus karakter van de kerk. Het schip van kerk biedt plaats aan 310 personen (kerk en winterkapel samen).

Een bouwkundige opdeling van deze zaalkerk voor een nevenbestemming is niet aangewezen omdat ze in zijn geheel in gebruik blijft voor de eredienst.

De kerk werd recent gerenoveerd.

In functie van het religieus gebruik van de kerk de volgende investeringen nodig:

- 2026: diverse aanpassingen, vooral houtbehandeling en verfwerken, begroot op 20 000 euro;
- 2027: klokkenstoel, begroot op 3 500 euro;
- 2029: diverse herstellingen, vooral werken aan de buitenkant, begroot op 30 000 euro.

Daarnaast mogelijk werkzaamheden om scheurvorming tussen kerkschip en toren op te lossen. Dit wordt opgevolgd door Monumentenwacht. De kosten zijn voorlopig moeilijk in te schatten.

Sint-Barbara Werkplaatsen

Deze kerk blijft in gebruik voor de eredienst in functie van bedevaarten in het aangrenzende Mariapark.

Valorisatie is mogelijk: het schip laat multifunctioneel gebruik toe, nl. voor activiteiten die niet storend zijn voor het religieus karakter van de kerk. De kerk biedt plaats aan 240 personen.

Mogelijkheden voor nevenbestemming worden onderzocht. Het schip is bouwkundig opdeelbaar, maar dit is niet eenvoudig door de basilicale bouw en een bouwkundige indeling met aanpassing van de nutsvoorzieningen zal investeringen vergen.

Onderhouds- en instandhoudingswerken blijven nodig zolang in de kerk erediensten plaatsvinden.

In functie van het religieus gebruik van de kerk zijn er in de komende jaren geen investeringen nodig.

Pro memorie: er worden wel omvangrijke restauratiewerken gepland aan het Mariapark. Na de uitvoering van de fases I en II volgen nog de volgende investeringen:

- 2026: fase III, begroot op 600 000 euro;
- 2028: wegen en beplanting, begroot op 400 000 euro.

Sint-Antonius Barrier

Deze kerk komt in aanmerking voor herbesteding met respect voor de oorspronkelijke (religieuze) bestemming van dit gebouw.

Van zodra bekend is welke bestemming het gebouw zal krijgen, wordt de onttrekking aan de eredienst aangevraagd bij de bisschop.
Intussen zijn noodzakelijke onderhouds- en instandhoudingswerken aanvaardbaar.

Heilig Sacrament Kattenbos

Deze kerk komt in aanmerking voor herbestemming met respect voor de oorspronkelijke (religieuze) bestemming van dit gebouw.
Van zodra bekend is welke bestemming het gebouw zal krijgen, wordt de onttrekking aan de eredienst aangevraagd bij de bisschop.
Intussen zijn noodzakelijke onderhouds- en instandhoudingswerken aanvaardbaar.

Sint-Jozef Kolonie

Deze kerk komt in aanmerking voor herbestemming met respect voor de oorspronkelijke (religieuze) bestemming van dit gebouw.
Van zodra bekend is welke bestemming het gebouw zal krijgen, wordt de onttrekking aan de eredienst aangevraagd bij de bisschop.
Intussen zijn noodzakelijke onderhouds- en instandhoudingswerken aanvaardbaar.
De winterkapel blijft in gebruik voor de eredienst (in brede betekenis).

Onze-Lieve-Vrouw Maagd der Armen Lutlommel

Deze kerk komt in aanmerking voor herbestemming met respect voor de oorspronkelijke (religieuze) bestemming van dit gebouw.
Van zodra bekend is welke bestemming het gebouw zal krijgen, wordt de onttrekking aan de eredienst aangevraagd bij de bisschop.
Intussen zijn noodzakelijke onderhouds- en instandhoudingswerken aanvaardbaar.

3.4 Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

Het team van de pastorale eenheid volgt het gebruik (kerkelijk en niet-kerkelijk) van de kerken van Lommel Sint-Pietersbanden, Heide-Heuvel, Heeserbergen, Kerkhoven en Werkplaatsen op. Als er vragen of voorstellen komen voor nevenbestemming in tijd (multifunctioneel gebruik) dan worden deze besproken met de betrokken kerkraden en parochieteams resp. dragers van de plaatselijke pastoraal.

Voor de kerken van Barrier, Kattenbos, Kolonie en Lutlommel wordt uitgekeken naar mogelijkheden tot herbestemming.

Het team van de pastorale eenheid informeert het CKB over het voorgaande. Het CKB coördineert het geheel en overlegt met de kerkraden enerzijds en met het stadsbestuur anderzijds over het meerjarenbudget. Het kerkenbeleidsplan vormt de basis voor het meerjarenbudget.

Via het CKB wordt tevens regelmatig overlegd met het bisdom.

Van zodra een herbestemming voor de kerken van Barrier, Kattenbos, Kolonie en Lutlommel gekend is, wordt aan de bisschop van Hasselt gevraagd om de betrokken kerk te onttrekken aan de eredienst en het gebouw te herleiden tot een (waardig) profaan gebruik.

Het gewijzigde kerkenbeleidsplan – dat in overleg met de kerkraden, de pastorale teams en het stadsbestuur tot stand kwam – toont aan dat een verruimde en verantwoorde bestemming van de Lommelse kerkgebouwen bespreekbaar is.

Besluit

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de stad na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien er wijzigingen moeten aangebracht worden, worden deze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop van Hasselt en door de gemeenteraad van Lommel.